

GŁOS

KATOLICKI
VOIX CATHOLIQUE

Nr 11/2018 (2716) Rok LIX 18.3.2018

19 marca - św. Józefa Oblubieńca NMP

**Bronić przekonań swojego sumienia,
prawego myślenia i swojej wiary...**

Józef Augustyn SJ

TYGODNIK POLSKI ZA GRANICĄ
HEBDOMADAIRE DE L'EMIGRATION POLONAISE

1,55 €

Św. Józef - refektarz Seminarium Ks. Salezjanów, Kraków

Modlitwa do Świętego Józefa

Józef Augustyn SJ

Święty Józefie, Oblubieńcze Bogarodzicy, Przybrany Ojciec Syna Bożego. Pełni wdzięczności Bogu za Twoją obecność i wstawiennictwo, oddajemy należną Ci cześć. Pragniemy powierzyć Twojej modlitwie całe nasze życie i życie naszych bliskich. Niech będzie naznaczone szukaniem Boga i Jego najświętszej woli; niech stanie się nieustannym pielgrzymowaniem do domu Ojca, wzorem Twojego pielgrzymowania.

1. Święty Józefie, Głowo Najświętszej Rodziny, powierzamy Twojej opiece nasze rodziny, a w nich w sposób szczególnie mężczyzn: ojców, mężów, synów i braci; wszystkich mężczyzn, z którymi jesteśmy związani. Bądź dla nich wzorem siły, dzięki której potrafiliby stawić czoła pokusom i przeciwnościom życia; tym wewnętrznym, jakie drzemią gdzieś na dnie ich serc i umysłów, oraz tym zewnętrznym, jakie narzuca im świat, który lekceważy Boga i Jego miłość.

Niech mają dość mocy ducha, by bronić przekonań swojego sumienia, prawego myślenia i swojej wiary.

Święty Józefie, daj im męską odwagę, dzięki której potrafiliby szanować i bronić swoje matki, żony, córki i siostry. Wyproś dla nich u Jezusa, Twojego przybranego Syna, serca wrażliwe i czyste, aby byli zdolni kochać wszystkie kobiety, które im Bóg powierzył, miłością bezinteresowną, współczującą i dyskretną.

Niech nie szukają siebie, własnej korzyści, próżnej chwały. Niech miłość ich będzie ofiarnym darem z siebie.

Otocz swoją szczególną pieczę mężów i ojców rodzin; niech będą dla swoich żon i dzieci troskliwi, opiekuńczy, delikatni, współczujący. Niech będą dla nich oparciem, niech strzegą roztropnie i z odwagą ich bezpieczeństwa.

2. Święty Józefie, wejrzyj, na tych ojców, mężów, synów i braci, których życie naznaczone jest ułomnością degradującą ich męską odwagę i siłę, co czyni ich nieodpowiedzialnymi za siebie i bliskich, których Pan powierzył ich pieczy.

Niech walczą ze swymi pożądaniami, egoizmem, pokusą zamykania się w sobie, postugiwania się przemocą, męską wyniosłością i pychą. Niech podejmują starania naprawienia wszelkich krzywd, które wyrządzili bliskim.

Módl się, Wierny Stróże Świętej Rodziny, za tych mężów i ojców, których miłość małżeńska i rodzinna zamarta i stali się obojętni na własne żony, dzieci, rodziców. Święty Józefie, Nadziejo Chorych, w szczególny sposób polecamy Twojej pieczy rodziny, w których ojcowie, bracia, mężowie i synowie nadużywają alkoholu, pogrążając się w autodestrukcji.

Niech uznają ze skrucą swój grzech i swoją chorobę, niech szukają stosownej pomocy i wsparcia ludzkiego, i Boskiego. Wyproś im łaskę pokornej modlitwy, by w tej trudnej sytuacji całym sercem zwrócili się do Boskiego Serca, by Ono leczyło ich serca głęboko zranione natogiem.

3. Święty Józefie, Pocięcho Nieszczęśliwych, powierzamy Twojej pieczy mężczyzn żyjących samotnie, bezrobotnych, bezdomnych, rozwiedzionych, których porzuciły ich żony, dzieci, przyjaciele. Otocz swoją opieką mężczyzn, którzy czują się skrzywdzeni, przegrani i rozżaleni. Niech nie poddają się pokusie zniechęcenia i rozpacz; niech podejmują wysiłek odbudowania swego życia, dzięki któremu mogliby odnowić zerwane więzi małżeńskie, ojcowskie, rodzinne.

Święty Józefie, Troskliwy obrońco Jezusa i Żywicielu Syna Bożego, powierzaj twemu Przybranemu Synowi młodych mężczyzn i chłopców. Wyprasza im u Niego pragnienie naśladowania Ciebie, by stawali się coraz odważniejsi, mocniejsi duchem, bardziej przejrzyści, bezinteresowni, wrażliwi na ludzi potrzebujących pomocy. Bądź dla nich wzorem szacunku i prawdziwej miłości rodzinnej, koleżeńskiej, przyjacielskiej.

4. Święty Józefie, Opiekunie Kościoła Świętego, zawieramy Twojej pieczy, kapłańskie serca, aby były oddane Jezusowi, Twojemu przybranemu Synowi. Uczyn ich mężami sprawiedliwymi, czystymi, roztroprnymi, posłusznymi, wiernymi. Niech ich serca, ciche i pokorne,

przyłgną do Jezusowego Serca tak, by w niczym nie szukały siebie, własnej korzyści, ludzkiej chwały. Niechaj ich codzienne obowiązki i prace nie zastępują im Jezusa, ale stają się raczej zaproszeniem do nieustannego wołania o miłosierdzie dla siebie oraz powierzonych im wiernych. Niech nie pragną niczego, jak tylko poznawania, miłowania i naśladowania Jezusa w codziennej modlitwie i służbie ludowi Bożemu.

Święty Józefie, Opiekunie Dziewic, módl się za wszystkie osoby konsekrowane, mężczyzn i kobiety, aby wiernie strzegły czystości serca, wcielały w życie ewangeliczne ubóstwo i posłuszeństwo, by w ten sposób stawały się w dzisiejszym świecie przejrzytymi znakami królestwa Bożego.

5. Święty Józefie, Zwierciadło Sprawiedliwości, Wzorze Pracujących, módl się za wszystkich sprawujących władzę. Wyprasza im serca wrażliwe, oddane służbie ludziom, zwłaszcza ubogim, by opierali się stanowczo pokusie egoizmu, żądzy zysku, próżnej chwały i pychy. Niech pragną służyć wszystkim obywatelom; niech nie zawiodą nadziei, jaką w nich pokładają.

Święty Józefie, Patronie Umierających, Twojej czujnej pieczy polecamy osoby ciężko chore i umierające.

Powierzamy Ci także naszą własną śmierć. Spraw, abyśmy naszą własną śmiercią uwielbili Boga, jak Ty uwielbiłeś Go swoją śmiercią. Obdarz nas tą łaską, byśmy przyjmawszy sakramenty święte odchodzili z tego świata w objęciach Twojego przybranego Syna Jezusa Chrystusa, w obecności Twojej Oblubienicy Marii i w Twojej.

Maryjo Niepokalana, Matko Pięknej Miłości, prowadź nas do Twojego Oblubieńca św. Józefa, byśmy z Jego i Twoim matczynym wstawiennictwem szukali we wszystkim Twojego Syna Jezusa Chrystusa.

Boże, Ojciec Wszechmogący, Ty w św. Józefie dałeś nam doskonałe zwierciadło Twojego ojcowskiego serca. Powierzylesz Jego ojcowskiej pieczy Twojego Umiłowanego Syna Jezusa Chrystusa. Za Jego wstawiennictwem powierzamy Ci siebie i nasze rodziny. Obdarzaj nas nieustannie mocą i odwagą Ducha Świętego, byśmy pragnęli naśladować miłość, czystość, prawość i bezinteresowność św. Józefa, Oblubieńca Najświętszej Marii Panny i opiekuna Syna Bożego. Amen. □

Telegram na wiosnę

Im człowiek dorosł, jsz y, tym niecierpliwiej czeka – przemarznięty do szpiku duszy – na kolejną wiosnę, i na Wielkanoc, co niesie świadomość, a może i obietnicę wieczności. Czekając więc na wiosnę, ludzkiego ciepła, wiosny słońca i światła wiary. Na trochę nadziei, co wynika z samą Bożą naturą rzeczy ożywionych, a nie komercyjnie z uszwarunkowań geopolitycznych i kursów walut.

Choć poznaliśmy już przecież tyle marców i kwietni, resztek śniegu, goryczy i uniesień, pierwszych forsyj; tyle rachunków sumienia i mocnych postanowień, że coraz mniej z tego wszystkiego pamięta i rozumie siebie. A może właśnie dlatego, na przekór historii, zdradom bliźnich, mamoniom i rozczarowaniom egzystencjalnym, liczy wciąż i znowu – nie pęrawy i firy – na renesans świata: w krokusach, przebiśniegach, w złych porach, w pieśniach ptaków miłoskich, w gorzkich żalach, w jasnych ślepiach dziewczęcych i w... grzechów odpuszczeniu. I okazało się, że jednak Stwórca tak bardzo wpaniałomysłnie, i jakże dalekowzrocznie podzielił nam czas nasz powszedni na porę roku, życia i lata przestępne, dając szansę nie tylko być czyni się ziemię poddaną, ale by poznać samego siebie do głębi w różnorodności natury i na Jego podobieństwo. Lubie budzić się wiosną o świcie białym, kiedy świat: pijesz jeszcze zimoty, uchylić firankę cienia, i wolną wolę, i czekać w ciszy na wiosenny ruch, co zacznie się za chwilę, by doprowadzić do Zmartwychwstania... P.O.

- JAK NIE BĘDZIESZ SŁUCHAŁ
MAMUSI TO PRZYLECA ANIOŁOWIE
I ZABIORĄ CIĘ DO
NIEBA...

rys. Leszek Biernacki

W NUMERZE MIĘDZY INNYMI:

- | Przywracanie pamięci o Żołnierzach Wyklętych – str. 5
- | O stopniowaniu winy – str. 6
- | Iść do owiec, które poginęły... – str. 8
- | Tacy sami – str. 9
- | Saint Joseph, priez pour nous ! – str. 11

Z SATYRYCZNEJ TEKI L. B.

Sterylizacja krzyża

Wspomniałem kiedyś o człowieku, który pod wpływem doświadczenia wiary powiesił krzyż na ścianie u siebie w pracy. Wzbudziło to niesmak u niektórych słuchaczy.

To dość typowe dla sporej grupy ludzi. Szczególnie jeden głos wydał mi się dla niej reprezentatywny. „Jestem przeciwny wieszaniu krzyżyków w miejscach, w których ludzie ochrzczeni nie szanują Krzyża. Kuriozalnie wygląda sala obrad Sejmu z krzyżem na ścianie, w której prawo stanowione jest sprzeczne z nauką moralną Kościoła. Albo w szpitalach, w których zamiast leczyć dokonuje się aborcji czy przepisuje się antykoncepcję, czy też w szkołach, w których wielu podważa naukę religii czy też wartości chrześcijańskie” – napisał pan Tomasz.

Ciekawe podejście. Wynika z niego, że krzyż może być tylko tam, gdzie panują tak zwane godne warunki. Tam, gdzie ludzie są spokojni, nobliwi i stateczni, nie kłócą się, a już z pewnością nie biją, nie oplu-

wają, nie wygrażają i nie bluźnią. Czyli, ogólnie mówiąc – nie grzeszą. Na pewno spełnia te wymogi cmentarz. Nic dziwnego, że pełno tam krzyży, które nikomu nie przeszkadzają, nikogo nie dziwią i nikogo nie gorszą.

Natomiast inne środowiska średnio nadają się – według tych kryteriów – na przyjęcie krzyża. Wszystkie inne – nie tylko Sejm, gdzie postawie się kłócą i stanowią wadliwe prawo. Nie tylko szkoła, w której uczy się nie tak, jak trzeba. Nie tylko szpital, w którym czasem zabija się dzieci i przepisuje antykoncepcję. Według tej logiki krzyż nie powinien też wisieć w domach prywatnych, w których stosuje się antykoncepcję przepisaną w placówkach medycznych – i robi się tysiące innych złych rzeczy. Krzyż nie powinien wisieć w domach, w których

ludzie kłamią, zdradzają się, oszukują, przeklinają, stosują przemoc. Nawet na plebaniach nie powinien wisieć, bo i księża to nie aniołki.

ciąg dalszy na str. 11

ZAPRENUMERUJ „GŁOS KATOLICKI”

W prenumeracie będziesz otrzymywał „Głos...” bezpośrednio do domu wcześniej i taniej.

Imię i nazwisko: _____

Rok (56,60 €) Pół roku (30,30 €) Miesiąc (5 €)

Adres: _____

Przyjaciele „Głosu...” (69,60 €) PDF/e-mail (49,90 €)

Telefon: _____

Zaznacz tutaj jeśli jest to Twoja pierwsza prenumerata i wygraj 2 dodatkowe darmowe miesiące abonamentu!

Czeki prosimy wystawiać na
Głos Katolicki – Voix Catholique
263 bis, rue St-Honoré, 75001 Paris;

Konto we Francji: CCP 12 777 08 U Paris – Voix Catholique/Głos Katolicki
Prenumerata w Belgii: ks. B. Dejneka – rue Jourdan 80, 1060 Bruxelles – CCP 000-1637856-11
w Niemczech: Głos Katolicki – Commerzbank Hannover – BLZ 250 400 66 – konto n°791177900

PRENUMERATY

PRENUMERATY

LITURGIA SŁOWA

V Niedziela Wielkiego Postu

PSALMRESPONSORYJNY

Refren: Stwórz, o mój Boże, we mnie serce czyste.

DRUGIE CZYTANIE

Hbr 5, 7-9

Czytanie z Listu do Hebrajczyków

Bracia: Chrystus z głośnym wołaniem i płaczem, za swych dni doczesnych, zanosił gorące prośby i błagania do Tego, który mógł Go wybawić od śmierci, i został wystuchany dzięki swej uległości. I chociaż był Synem, nauczył się posłuszeństwa przez to, co wycierpiał. A gdy wszystko wykonał, stał się sprawcą zbawienia wiecznego dla wszystkich, którzy Go słuchają.

EWANGELIA

J 12, 20-33

Słowa Ewangelii wg św. Jana

Wśród tych, którzy przybyli, aby oddać pokłon Bogu w czasie święta, byli też niektórzy Grecy. Oni, więc przystąpili do Filipa,

pochodzącego z Betsaidy Galilejskiej, i prosili go, mówiąc: «Panie, chcemy ujrzeć Jezusa». Filip poszedł i powiedział Andrzejowi. Z kolei Andrzej i Filip poszli i powiedzieli Jezusowi. A Jezus dał im taką odpowiedź: «Nadeszła godzina, aby został otoczony chwata Syn Człowieczy. Zaprawdę, zaprawdę, powiadam wam: Jeśli ziarno pszenicy, wpadłszy w ziemię, nie obumrze, zostanie samo jedno, ale jeśli obumrze, przynosi plon obfity. Ten, kto kocha swoje życie, traci je, a kto nienawidzi swego życia na tym świecie, zachowa je na życie wieczne. Kto zaś chciałby Mi służyć, niech idzie za Mną, a gdzie Ja jestem, tam będzie i mój sługa. A jeśli ktoś Mi służy, uczci go mój Ojciec. Teraz dusza moja doznała lęku i cóż mam powiedzieć? Ojcie, wybaw Mnie od tej godziny. Ależ właśnie, dlatego przyszedłem na tę godzinę. Ojcie, wstaw imię Twoje!» Wtem rozległ się głos z nieba: «Już wstawiłem i jeszcze wstawię». Stojący tłum to usłyszał i mówił: «Zagrzmiało!» Inni mówili: «Anioł przemówił do Niego». Na to rzekł Jezus: «Głos ten rozległ się nie ze względu na Mnie, ale ze względu na was. Teraz odbywa się sąd nad tym światem. Teraz władca tego świata zostanie wyrzucony precz. A Ja, gdy zostanę nad ziemię wywyższony, przyciągnę wszystkich do siebie». To mówił, oznaczając, jaką śmiercią miał umrzeć. □

Patrzemy na Krzyż Jezusa

ks. Konrad Zalewski

Powoli dobiega końca Wielki Post – kol. jny w naszym życiu. Może dla wielu z nas był to czas zadumy i przemyśleń nad doitychczasem w naszym życiu, a dla niektórych może to kol. jny z u. ycz. jny czas, tylko tyle, że bez roz. ywek. Mimo wszystko – warto zatrzymać się na chwilę w naszym codziennym życiu, aby uświadomić sobie obecność Boga, a przede wszystkim obecność w nim krzyża.

Wielki Post stanowi dla każdego z nas wyjątkową okazję, aby z odwagą stanąć przed tajemnicą krzyża Chrystusowego oraz swego osobistego krzyża. W okresie wielkiego postu, który trwa przecież czterdzieści dni, poruszane jest często zagadnienie pokuty, jako zmiany sposobu myślenia zmierzającego ku wewnętrznej przemianie. Odczytywanie określonych fragmentów Ewangelii w poszczególne niedziele Wielkiego Postu, wywodzi się ze starożytnej tradycji Kościoła. Wiązało się to z przygotowaniem katechumenów do przyjęcia chrztu, który

mieli otrzymać w Wielkanoc. A więc dla pierwszych chrześcijan te niedziele wielkopostne były jakby bezpośrednim przygotowaniem do sakramentu chrztu, włączenia w Kościół powszechny. Obrzędy, które celebrowano w III, IV i V niedzielę Wielkiego Postu nosiły nazwę skrutinium, czyli weryfikacji. Był to egzamin z gotowości do przyjęcia chrztu św.

Wielki Post to czas, kiedy w sposób szczególny patrzemy na Krzyż Jezusa. To wezwanie do weryfikacji naszej wiary, do postawienia pytania – jakim jestem chrześcijaninem? W perykopie o wskrzeszeniu Łazarza niezwykle przejmujący jest podwójny wyrzut Marty i Marii skierowany do Jezusa po śmierci jej brata: Panie, gdybyś tu był (J 11,21).

To wołanie nieraz rozlega się w naszym życiu – gdybyś tu był, Panie! Niech, więc ono będzie jakby punktem wyjścia dla zrozumienia działania Jezusa w Ewangelii, ale także w moim osobistym życiu. Za kilkanaście dni, od dzisiejszej niedzieli, będziemy adorować Krzyż, na którym umarł Bóg-Człowiek. Później razem z Marią Magdaleną, Piotrem i Janem staniemy nad pustym Grobem Pana i usłyszymy słowa anioła: „Nie ma Go tu – zmartwychwstał!”. I tak, zarówno u proroka Ezechiela, jak i w Ewangelii, śmierć i grób zostają przezwyciężone. Trzeba nam jednak pragnąć żyć wg ducha Bożego – jak mówi św. Paweł, aby „Ten, co wskrzesił Jezusa z martwych”, przywrócił do życia nasze śmiertelne ciała. Bowiemy tu, na ziemi, ciągle żyjemy w cieniu śmierci. Życie i śmierć to są dwie strony tego samego medalu. Ziarno może stać się rośliną tylko wtedy, gdy samo umrze. Roślina nie może

wydać owoców, jeżeli nie przekwitnie. Także nasz wzrost i dojrzewanie są możliwe przez małe i wielkie umieranie. Kto odsuwa od siebie te trudne, czasem bolesne i ciemne strony życia, może utracić to, co istotne, co prowadzi do wiecznego przebywania z Bogiem.

Wielki Post przypominał nam, iż jest to czas naszego wyjścia na pustynię. Pustynia jest „miejsce” spotkania z Bogiem, jest symbolem warunków potrzebnych do zaistnienia prawdziwej i wartościowej modlitwy. Aby spotkać Boga, usłyszeć Go, potrzebujemy ciszy, milczenia, spokoju, to jest... pustyni.

Zwróćcie uwagę, współczesny świat, w którym żyjemy, jest wypełniony gwarem, jakimś nieustannym biegiem. Zaczynamy kolejny tydzień i ani się obejrzymy, a będzie już sobota – koniec tygodnia. Jest on wypełniony nieustannym potokiem informacji, które nas bombardują (chcemy tego czy nie) poprzez radio, telewizję, internet, reklamę. Nowoczesne technologie dyktują tempo życia człowieka. Chcąc zaistnieć w dzisiejszym świecie – tak przynajmniej wielu twierdzi – trzeba być na „Facebooku”, co chwilę dzielić się spostrzeżeniami na „twitterze”. Jeden serial goni drugi, a wiadomości oglądamy po 5 razy, i nie przeszkadza nam, że w kółko o tym samym. A po za tym praca, obowiązki, różne zajęcia, szkoła itd. Wydaje się, że człowiek nie nadąza za tym wszystkim. I jeszcze trzeba znaleźć czas na modlitwę i stworzyć odpowiednie warunki dla niej. Św. Teresa z Avila napisała, że jeśli ktoś nie znajdzie chociaż kwadransa dziennie na modlitwę, ten nawet nie potrzebuje, żeby go kusił diabeł. □

Przywracanie pamięci o Żołnierzach Wyklętych

Wśród różnych postulatów dotyczących przywracania pamięci o Żołnierzach Wyklętych pojawiają się i takie, czy nie warto rozważyć ewentualnego procesu beatyfikacyjnego przedstawicieli tego pokolenia Polaków, którzy po 1945 r. pojęli walkę z sowieżyzą w Polsce.

W tym kontekście wybrzmiewa szczególnie mocno postać ppłk. Łukasza Cieplińskiego ps. „Ptug”, prezesa IV Zarządu Zrzeszenia Wolność i Niezawisłość.

Skąd takie postulaty? Czy są one zasadne? Osobiście twierdzę, że tak. Świadectwo wiary Cieplińskiego jest bardzo przekonujące. Nie była ona dodatkiem w jego życiu, ale zasadą je porządkującą. Zdawał sobie sprawę, z kim walczy i o co, że jest to bój o Polskę chrześcijańską.

Nowe zniewolenie, które przyszło ze Wschodu, w programowy sposób zwalczało bowiem religię. Prześladowania ze strony komunistów wymierzone w Kościoły chrześcijańskie i ich wiernych w Rosji, Europie Środkowo-Wschodniej, przyniosły olbrzymi posiew męczeńskiej krwi. Tak działo się wszędzie na świecie, gdzie lewicowa ideologia totalitarna dochodziła do władzy. Walka z komunizmem w takich okolicznościach stawiała się więc także obroną chrześcijańskich wartości i tradycji, które w zamierzeniu marksistów miały zostać wyeliminowane ze wszelkich przestrzeni życia społecznego.

Była to walka z „bezbożnym komunizmem”, jak trafnie ten system nazwał papież Pius XI w encyklice z 19 marca 1937 r. W dniu 1 lipca 1949 r. jego następca Pius XII nałożył na członków komunistycznych partii ekskomunikę. Zabraniała ona katolikom jakiegolwiek współpracy na poziomie ideowym i praktycznym z wyznawcami marksizmu, a zatem z lansowaniem teorii i praktyki antychrześcijańskiej.

Znakomicie te zależności rozumiał ppłk Łukasz Ciepliński, który okres sowieżyzacji Polski nazywał wprost „dobą szatana”. W jednym z ostatnich swoich grypsów do rodziny pisał: „Cieszę się, że będę zamordowany, jako katolik – za wiarę świętą, jako Polak – za Polskę niepodległą i szczęśliwą, jako człowiek – za prawdę i sprawiedliwość”.

Całość zresztą zachowanych notatek z więzienia, wysypanych po kryjomu do rodziny, zaliczyć można śmiało do kanonu

literatury z gatunku duchowości chrześcijańskiej. Ciepliński wyłania się z nich, jako świadek żywej wiary. W swoich duchowych westchnieniach i wskazówkach wychowawczych dla syna wznosił się na wyżyny człowieczeństwa. Pokazał swoją postawą, że warto dla niszczonych i deptanych wówczas wartości nie tylko żyć, ale i swoje życie poświęcić. Z pełną świadomością oddawał własne życie – za bliźnich, za wolność, za wiarę w Boga i Ojczyznę. Kościół przez wieki nazywał takich ludzi – Martyres, co tłumacząc z języka greckiego oznacza po prostu Świadek.

Męczeństwa się nie improwizuje. Jest ono powołaniem, do którego przygotowuje się przez całe swoje życie. Jest to wielki dar, który nie zdarza się przypadkowo, ponieważ nic nie dzieje się bez przyczyny w Królestwie łaski. Jak słusznie zauważył jeden z teologów, męczeństwo „nie jest dziełem katar, ale łaską Ducha Świętego. Istotnie, nie kara cielesna, ani tortury zadawane z zewnątrz czynią męczennika, ale wewnętrzny akt ofiary. Jest to dar tak wielki, że nie zdarza się przypadkowo, zakładając, że Męczeństwo jest powołaniem, przygotowywanym przez całe życie”.

Zwycięstwo Idei Chrystusowej

W takim kontekście widzieć należy świadectwo pozostawione nam przez ppłk. Łukasza Cieplińskiego.

Ze wspomnianych już grypsów wyłania się kilka linii duchowości tego wyjątkowego człowieka, głębia życia wewnętrznego, mocno ugruntowana w wyznaniach czasu, w jakim przyszło mu dojrzać w wierze. Widać w nich wyraźne przekonanie autora, że istotnym zadaniem chrześcijanina jest nieustanne wydawanie duchowych owoców w postaci dobrych czynów, umacnianie sprawiedliwości opartej na Bożych przykazaniach, kształtowanie rzeczywistości według zasady miłości Boga i bliźniego.

Mamy za mało danych, aby jedno-

Pomnik Żołnierzom Wyklętych – Rzeszów

znacznie stwierdzić, czy przed wojną angażował się w działalność jakichś ruchów katolickich. W jego więziennych wypowiedziach możemy odkryć ślady formacji chociażby Akcji Katolickiej. W dwudziestolecie międzywojennym była ona mocno promowana przez prymasa Polski kard. Augusta Hłonda SDB, który w świadomym zaangażowaniu laikatu w życie Kościoła widział świetlaną przyszłość wspólnoty wierzących. Akcja Katolicka miała wychować chrześcijańskich polityków, działaczy społecznych, którzy zadbają o to, by ewangeliczne wartości były reprezentowane na forum publicum. Chodziło o formowanie ludzi odważnych, przedsiębiorczych, niebojących się wyzwać współczesności, szukających nowych metod promocji chrześcijańskiej etyki gospodarczej, politycznej i społecznej (...).

ciąg dalszy na str. 17

WARSZAWA | Ks. Wojciech Zink jednym ze „Sprawiedliwych”. Tytuł „Sprawiedliwy” jest pojęciem szerszym od przyznawanego przez Jad Waszem tytułu „Sprawiedliwego wśród Narodów Świata”, nadawanego przez Izrael osobom nieżydowskiego pochodzenia za pomoc okazaną Żydom podczas II wojny światowej. Ks. infułat Adalbert Wojciech Zink (1902-69) z nominacją kard. Wyszyńskiego był wikariuszem generalnym – rządcą diecezji warmińskiej. Z racji objęcia tej funkcji przyjął polskie obywatelstwo. Jako jedyny w polskim episkopacie sprzeciwił się uwięzieniu w 1953 r. prymasa Wyszyńskiego, za co został aresztowany przez UB.

WATYKAN | Na Wielkanoc ma się ukazać nowa adhortacja apostolska papieża Franciszka poświęcona świętości – zapowiada watykanista Andrea Tornielli. O tym, że Franciszek przygotowuje „piękny dokument o świętości” wspominał też 28 lutego kard. Oscar Rodríguez Maradiaga, koordynator Rady Kardynałów, doradzającej

papieżowi w reformie Kurii Rzymskiej. – Wszyscy jesteśmy powołani do świętości. Jeśli nie posłuchamy tego wezwania, reforma nie będzie działać – zaznaczył metropolita Tegucigalpy w Hondurasie. **APeldoorn | Szymon Sajnok** zdobył złoty medal mistrzostw świata w kolarstwie torowym. Ma niespełna 21 lat i ogromną wolę wygrania. To największa polska nadzieja na medal igrzysk olimpijskich w kolarstwie torowym w Tokio w 2020 r. Szymon zdobył tytuł mistrza świata na torze w holenderskim Apeldoorn. Sajnok podkreśla, że w jego życiu szczególnie miejsce ma Pan Bóg. Na zdjęciu z finiszu widać, że na jego piersi wisi srebrny krzyżyk, a jak zauważyli dziennikarze „Przeglądu Sportowego” w przerwach między wyścigami młody Polak modlił się na różańcu. „Wierzę w to, że Bóg mi pomaga i czuwa nade mną. Po cichu liczyłem na to, że zdobędę medal. Umacniałem się w tym przekonaniu po każdym starcie” – powiedział po wygranej nowy mistrz. □

O stopniowaniu winy

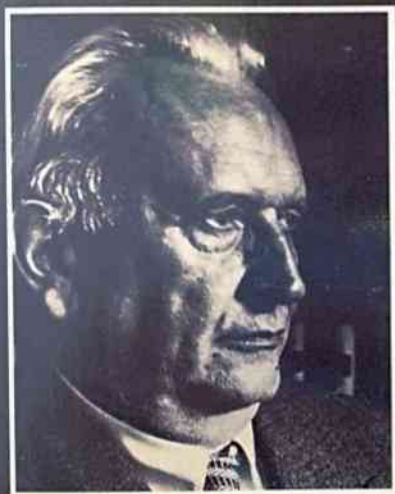
Wojciech Turek

Za nic w świecie nie dam się wciągnąć do udziału w obecnym sporze polsko-żydowskim. W stosownym momencie wyjaśnię dlaczego. Nie zostawię jednak Drogich Czytelników bez komentarza, bez wskazówek – choćby zawołowanych – co o tym wszystkim myśleć i – w związku z tym – jak postępować.

Przychodzą mi na myśl mądre przemyslenia Karla Jaspersa o zróżnicowaniu niemieckiej winy, sformułowane w 1946 roku w reakcji na rozpoczęcie procesu norymberskiego. Niemiecki filozof (nawiasem mówiąc żonaty z niemiecką Żydówką) określił swoje stanowisko w sprawie absolutnie dla niego wówczas najważniejszej, a mianowicie zagadnienia niemieckiej winy za

zbrodnie popełnione w czasie II wojny światowej. Jego przemyslenia i wynikające z nich wnioski, w szczególności zaś wypunktowanie przezeń różnych poziomów winy, doskonale nadają się do sformułowania przez nas w roku 2018 oceny zachowania Polaków. Nie żyjemy przecież na bezludnej wyspie i jeśli oceniamy np. czyjąś urodę, powinniśmy rozejrzeć się dookoła i rozpoznać jak sprawa przedstawia się w szerszym kontekście. Podobnie Jaspers starał się sytuację Niemców po wojnie opisać w kontekście przemian dziejowych i w odniesieniu do kondycji człowieka. Choć nie był chrześcijaninem, przeprowadzona przez niego wivisekcja ma wiele wspólnego z dojrzałym rachunkiem sumienia.

Jaspers zwrócił uwagę, że w procesie norymberskim oskarżono konkretne osoby i organizacje, natomiast na ławie oskarżonych nie stanął naród niemiecki. Nie znaczy to, by uważał, że naród jest bez winy. Przeciwnie, jednak – jego zdaniem – winę Niemców należało zróżnicować. Największą winę ponoszą przywódcy i organizacje rządzące państwem, które ponosi odpowiedzialność za zbrodnie. W tym miejscu Jaspers nie miał żadnych wątpliwości: uważał, że wojna lat 1939-1945 została rozpętana przez Niemcy hitlerowskie, zatem odpowiedzialność polityczna za zbrodnie przeciw pokojowi, zbrodnie wojenne i zbrodnie przeciw ludzkości, spoczywa na tych, którzy zostali oskarżeni w Norymberdze. Za popełnione zbrodnie nie należy

Z KRAJU

- „Komunistom nie udało się zniszczyć pamięci o Żołnierzach Niezłomnych; pamięć ludzka pozostała wierna tym, którzy walczyli za Ojczyznę do samego końca” – powiedział prezydent Duda podczas obchodów Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych, który obchodzono w Polsce po raz ósmy.
- Szeregowcy Kiszczak i Jaruzelski? Rząd przyjął projekt tzw. ustawy degradacyjnej. Przyjęty przez Radę Ministrów projekt nowelizacji ustawy o powszechnym obowiązku obrony przewiduje możliwość pozbawiania stopni wojskowych – również pośmiertnie – żołnierzy w stanie spoczynku, którzy byli członkami m.in. WRON, KBW i pełnili służbę w organach bezpieczeństwa państwa wymienionych w ustawie lustracyjnej.
- Przewodniczący Sejmu Litwy przebywał w Warszawie z dwudniową wizytą, związaną z obchodami 100-lecia Odbudowy Niepodległości Republiki Litewskiej. Pranckietis przekonywał m.in., że oba kraje muszą „odrodzić” swoje stosunki.
- Premier Morawiecki zapowiedział przegląd resortów i redukcję niektórych stanowisk wiceministrów. Poza tym ma nastąpić zmniejszenie liczby stanowisk w rządzie o 20–25%, likwidacja nagród dla ministrów i wiceministrów oraz ograniczenie liczby kart kredytowych w urzędach.
- Poseł Mularczyk i prowadzony przez niego zespół wycenił „szacunkowe reparacje wojenne od Niemiec na 850 mld dolarów”. Zgodnie z opinią Biura Analiz Sejmowych – o którą wnioskował Mularczyk – zasadne jest twierdzenie, że Rzeczpospolitej Polskiej przysługują wobec Republiki Federalnej Niemiec roszczenia odszkodowawcze, a twierdzenie, że roszczenia te wygasty lub

uległy przedawnieniu jest nieuzasadnione. Strona niemiecka jest przeciwnego zdania.

- Europostawie PO głosowali przeciwko powołaniu prof. Krasnodębskiego (PiS) na funkcję wiceprzewodniczącego PE, w miejsce Czarneckiego. Róża Thun starała się też do tego namawiać eurodeputowanych z innych krajów, ale akcja się nie udała. Później część europostaw PO zagłosowała jeszcze za sankcjami na Polskę!
- W Jerozolimie odbyło się spotkanie zespołów ds. dialogu prawno-historycznego Polski i Izraela związane z nowelizacją ustawy o IPN i wywołanym nią zaniepokojeniem. Za największy pozytywny uznano sam fakt podjęcia dialogu.
- Jest nowa ekspozycja Muzeum Powstania Warszawskiego pod nazwą „Cele bezpieki. Areszt Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego 1945-1954”. Upamiętnia ona działaczy podziemia niepodległościowego i można ją oglądać w piwnicach budynku dzisiejszego Ministerstwa Sprawiedliwości. Piwnice od lat 40 nie były poddawane remontom, dzięki czemu można było dość wiernie odtworzyć to miejsce i pokazać areszt tak, jak wyglądał wtedy, kiedy byli przetrzymywani w nim żołnierze.
- Minister koordynator służb specjalnych Kamiński, działając z upoważnienia premiera, uchylił decyzję Szefa Służby Kontrwywiadu Wojskowego o cofnięciu poświadczenia bezpieczeństwa osobowego gen. Kraszewskiemu z prezydenckiego BBN. Cofnięcie atestu dla Kraszewskiego było jednym z elementów niezgody MON i Pałacu Prezydenckiego.
- Amerykańska 1. Dywizja Piechoty przejęła w Poznaniu dowodzenie wojskami USA rozmieszczonymi na wschodniej flance NATO w ramach operacji Atlantic Resolve. Słynna „Wielka Czer-

wona Jedynka” zastąpiła w ramach rotacji 4. Dywizję Piechoty.

- Szef Komitetu Stałego Rady Ministrów Sasin ocenił rocznicę Marca 68 w Polsce: „była to komunistyczna zbrodnia, bo rozniecanie waśni narodowościowych, etnicznych, czy rasowych jest zbrodnią”.
- KE zatwierdziła 1,7 mld zł z funduszy unijnych na budowę Południowej Obwodnicy Warszawy. Cała inwestycja ma kosztować 4,6 mld zł.
- Sejm uchwalił, także głosami opozycji, ustawę o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. Przewiduje ona m.in. obowiązek określania ryzyka prania pieniędzy przez prowadzących giełdy krypto-walut, wprowadza też definicję waluty wirtualnej. Diabeł tkwi w szczegółach. Ustawa zakłada np., że instytucja płatnicza będzie miała obowiązek informowania o transakcjach już od 1 tys. euro wwyż, zgodnie z procedurami zapisanymi w unijnej dyrektywie.
- Konsolidacja firm naftowych. PKN Orlen i Skarb Państwa podpisały list intencyjny w sprawie przejęcia kontroli kapitałowej nad Grupą Lotos w drodze nabycia minimum 53% jej akcji.
- Poznańska firma Cegielski – Fabryka Pojazdów Szybowych podpisała umowę z PKP Intercity na wyprodukowanie 55 wagonów. Wartość kontraktu to prawie 500 mln zł.
- Górnictwo węgla kamiennego wypracowało w ub. roku ponad 3,6 mld zł zysku netto. Kopalnie wydobyły jednak 4,9 mln ton węgla mniej niż rok wcześniej, co rekompensowano importem.
- Pozostałości kaplicy pw. św. Piotra i Pawła, ufundowanej w XIII w. przez bpa Prandotę, odkryli konserwatorzy krypty Wazów w katedrze na Wawelu. □

winić np. „natury ludzkiej”, ponieważ to konkretnie Niemcy w sposób świadomy przygotowali i rozpoczęli wojnę. Z faktu, że naród niemiecki nie został w jakiegokolwiek formie postawiony na ławie oskarżonych nie wynika, że Niemcy nie ponoszą odpowiedzialności za zbrodnie wojenne. I tu pojawia się zagadnienie zróżnicowania stopnia odpowiedzialności.

Odpowiedzialność Niemców jest, zdaniem filozofa, bezdyskusyjna. We współczesnym mu świecie każdy obywatel jest współodpowiedzialny za to, co czyni jego państwo: „Przestępcze państwo obciąża całe społeczeństwo.” W tym momencie ujawnia się przepaść, jaka dzieli ocenę Niemców od oceny Polaków. Polacy jako obywatele w żaden sposób nie odpowiadają za zbrodnie niemieckie. Ponoszą odpowiedzialność za politykę własnego państwa, II Rzeczypospolitej, która chlubnie i bohatercko stawiała opór hitlerowskiemu Niemcom, a następnie trwała poprzez Rząd w Londynie, wojsko polskie na różnych frontach, polskie państwo podziemne, w niezłomnym oporze przeciw okupantom ziem polskich. Rząd polski wzywał w czasie wojny wszystkie państwa na świecie, by udzieliły pomocy mordowanym Żydom, ponieważ – jak doskonale wiadomo – sami Polacy nie mieli wystarczających sił, by wyzwolić ziemie polskie z rąk niemieckich i by odtworzyć struktury państwa, zdolne zapewnić bezpieczeństwo wszystkim obywatelom, w tym polskim Żydom. Dopowiadam od siebie, że jakąś (trudno określić dokładnie) część odpowiedzialności politycznej za zbrodnie popełnione przez nazistów w czasie wojny, ponoszą również obywatele innych państw, np. Stanów Zjednoczonych, które nie zostały zniszczone przez Niemcy, a które to państwa mogły przyjąć z efektywną pomocą np. mordowanym Żydom.

Za pośrednią odpowiedzialność za popełnione zbrodnie nikogo

nie sądzono w Norymberdze, ale – powtórzmy za Jaspersem – wszyscy obywatele w jakimś stopniu odpowiadają za postępowanie własnego państwa. Stopień współodpowiedzialności zależy od konkretnego zachowania. Największą winę moralną ponoszą ci, którzy współdziałali, wspierali w różny sposób zbrodniczy system. Szczelbel niżej znajdują się ci, którzy byli bierni, przyglądali się z boku. „Wina bierności jest inna – przyznaje Jaspers – Bezsilność usprawiedliwia, z moralnego punktu widzenia nie można [od nikogo] wymagać bohaterskiej śmierci.” „Nie ma moralnego nakazu poświęcania życia, kiedy wiadomo na pewno, że nic się przez to nie osiągnie.” Jaspers zwraca uwagę, że wprawdzie istnieje moralny nakaz gotowości do narażania się w obronie drugiego człowieka, ale nie ma nakazu wyboru pewnej śmierci. Jeżeli zatem obarcza moralną winą za zbrodnie zdecydowaną większość Niemców, która popierała nazizm bądź zachowywała bierność, to ten rodzaj winy możemy również rozciągnąć na Francuzów, Węgrów czy Rumunów, którzy posiadając własne państwa, nie przeciwstawili się zbrodniom popełnianym na ich terenie i mogli np. przyjąć z pomocą miejscowym Żydom, wywzonym na śmierć do obozów zagłady. Winy moralnej, dodaję od siebie, w żaden sposób nie ponoszą Polacy, nawet jeśli zachowali się biernie, ponieważ – po pierwsze nie mieliśmy własnego terytorium państwowego, a po drugie, za pomoc Żydom czekała Polaków kara śmierci, a – powtórzmy z naciskiem: „Nie ma moralnego nakazu poświęcania życia, kiedy wiadomo na pewno, że nic się przez to nie osiągnie.”

Na najniższym szczeblu „hierarchii win” znajduje się, w ujęciu Jaspersa, wina metafizyczna. Winą metafizyczną jest brak absolutnej solidarności z człowiekiem jako człowiekiem.

ciąg dalszy na str. 10

ZE ŚWIATA

Opr. B.D.

- We Włoszech odbyły się wybory parlamentarne. Rządząca dotąd centrolewicowa Partia Demokratyczna zdobyła 19% głosów. Wygrał blok centroprawicowy (Forza Italia, Liga Północna i Bracia Włoscy) pod wodzą Berlusconiego z poparciem 36%, ale to zbyt mało, by utworzyć samodzielnie rząd. Antysystemowy Ruch Pięciu Gwiazd dostał 32% głosów. Frekwencja wyniosła 74%.
- Prezydent Niemiec Steinmeier przedstawił Bundestagowi Merkel, jako kandydatkę na kanclerza. 14 marca staje ona na czele rządu.
- PE poparł w rezolucji działania KE w sprawie uruchomienia wobec Polski art. 7 traktatu o UE. Spośród 617 europosłów za rezolucją opowiedziało się 422, przeciw było 147. „Za” głosowało 5 parlamentarzystów PO – Thun, Kudrycka, Jazłowiecka, Pitera i Boni.
- W PE wybrano europoścą PiS Krasnodębskiego na nowego wiceprzewodniczącego tego organu. Polski polityk był kandydatem grupy Europejskich Konserwatystów i Reformatorów.
- Szef KE Juncker zapowiedział, że w 2025 r. każdy kraj Bałkanów Zachodnich będzie mógł wejść do UE pod warunkiem spełnienia kryteriów akcesyjnych i nie dotyczy to tylko Serbii i Czarnogóry, ale także np. Albanii.
- Prezydent Putin w orędziu przed parlamentem przedstawił nowe rodzaje broni, w tym pociski manewrujące z napędem atomowym. Na spotkaniu pokazano animację, na której pociski spadają na... Florydę.
- Rosyjski koncern Gazprom ogłosił, że przystępuje do procedury przed Trybunałem Arbitrażowym w Sztokholmie, która ma na celu wypowiedzenie umów Ukrainie. Wcześniej rosyjski

- gigant odmówił dostarczania gazu na Ukrainę.
- Departament Stanu USA zawiadomił Kongres, że wyraził zgodę na sprzedaż Ukrainie przeciwpancernych pocisków kierowanych Javelin i ich wyrzutni o wartości 47 mln dolarów.
- Słowacki premier Fico oświadczył, że jego rząd oferuje milion euro nagrody za informację, która pomoże w schwytaniu zabójcy dziennikarza śledczego Kuciaka i jego partnerki. Za morderstwem ma stać włoska mafia, ale też jej możliwe interesy z politykami tego kraju.
- Parlament Armenii wybrał na prezydenta kraju Sarkisjana, b. premiera i obecnego ambasadora w Wielkiej Brytanii. Pierwszy raz szef państwa został wyłoniony w głosowaniu w parlamencie, a nie w wyborach powszechnych. Sarkisjan został wybrany na 7-letnią kadencję i był jedynym kandydatem. Głosowało za nim go deputowanych, 10 było przeciw.
- „Państwa UE uczestniczące w projektach infrastrukturalnych pod patronatem rządu Chin powinny być świadome, że mogą one osłabić wspólne stanowisko polityczne Unii wobec Państwa Środka” – postraszyła kanclerz Niemiec Merkel. Projekt dotyczy m.in. udziału Chin w projektach współpracy regionalnej „16+1” w Europie Środkowo-Wschodniej, a także w ramach projektu Nowego Jedwabnego Szlaku. Berlin obawia się końca swojej dominacji gospodarczej tej części Europy?
- MSZ Ukrainy Klimkin zapowiedział, że jego państwo jest gotowe uznać i potępić zbrodnie popełnione na Polakach, o ile Polska zrobi to samo w odniesieniu do zbrodni przeciwko Ukraińcom. Ukraiński szef dyplomacji zaproponował Polsce

- zakaz... gloryfikacji Piłsudskiego, w związku z jego „brutalną pacyfikacją” Ukraińców, a także AK, której oddziały rzekomo miały krwawo rozprawiać się z ukraińskimi wioskami.
- Premier Izraela Netanjahu został przesłuchany przez policję. Sprawa dotyczy afery korupcyjnej, w którą zamieszani są premier i właściciele grupy telekomunikacyjnej Bezeq.
- Zapadła decyzja w sprawie pomnika św. Jana Pawła II w Ploermele w Bretanii. Zostanie on przeniesiony na pobliski teren prywatny katolickiej szkoły.
- Dwa niemieckie dzienniki „Frankfurter Allgemeine Zeitung” i „Sueddeutsche Zeitung” wstrzymały publikację apelu polskich Sprawiedliwych Wśród Narodów Świata do rządów oraz parlamentów Izraela i Polski, które chciano zamieścić tam, jako ogłoszenie płatne. Apel ukazał się w gazetach całego świata.
- I jeszcze jedna rezolucja PE, który „z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę zakazującą terapii osób LGBTI oraz uznawania trans płciowości za zaburzenie, a także wzywa wszystkie państwa członkowskie, by przyjęły podobne środki wyrażające szacunek i potwierdzające prawo do tożsamości płciowej i ekspresji płciowej”.
- Zmiana kierunku kradzieży? Porsche, mercedesy, jaguary i inne luksusowe samochody złodziejska szajka podstępem wyłudzała z wypożyczalni w Polsce i sprzedawała je we... Francji. Oszuści przejęli auta wartości blisko 10 mln zł.
- Prezydent USA Trump zagroził UE cłami importowymi na europejskie samochody, jeśli Unia zdecyduje się na odwet za zapowiedziane przez niego wprowadzenie ceł na import stali i aluminium. □

Iść do owiec, które poginęły...

rozmowa z Ks. Arcybiskupem Grzegorzem Rysiem, Metropolitą Łódzkim, przewodniczącym Zespołu ds. Nowej Ewangelizacji Komisyj Duszpasterstwa KEP.

- Z czego wynika szczególna rola Krakowa we współczesnej historii Polski. Z Krakowa wywodzą się najwybitniejsze postacie życia wspólnotowego naszego Kraju?
- Sam bym chciał wiedzieć... Nikt się nie bierze jedynie z powietrza, bez jakiejś gleby. Kraków - to wielkie miasto kultury, ze swoją 1000-letnią historią, Uniwersytetem - promieniuje. Jest to też miasto niestłuchanej wręcz liczby świętych, błogosławionych. Ja to teraz odczuwam w Łodzi, dociera to do mnie. Tutaj mamy zaszczyt przechowywania ciała jednego tylko świętego, Rafała Chylińskiego. Jest jeszcze kilka osób, których proces beatyfikacyjny toczy się. W Krakowie, kiedy uktada się listę kościołów stacyjnych i chciałoby się odwiedzić wszystkich świętych i błogosławionych brankie Wielkiego Postu. Niewiele jest miast w Polsce, które mają takie „zaplecze”, taką ilość nagromadzonych wzorców. I to musi w człowieku jakoś pracować. Człowiek się nie rodzi od razu geniuszem. Rodzi się z jakimiś predyspozycjami, a reszta zależy od tego w jakim świecie się znajduje.
- Dlatego może się dzielić swoimi wybitnymi Krakowianami z całą Polską...
- Nie tylko może, ale powinien.
- Z czego wynika potrzeba nowej ewangelizacji, która wcale nie jest zjawiskiem zupełnie nowym - skierowania się świadectwem i głoszeniem na nowo... Osoby osobie, ku małym grupom ochrzczonych, którzy od Kościoła... odstali?
- Potrzeba nowej ewangelizacji zawsze istniała w ludzie Bożym, bo w ludzie Bożym zawsze jest grzech. I o tyle, o ile w nim jest grzech i odejście, o tyle potrzebują zawsze nowej ewangelizacji. Jezus mówi do swoich uczniów... nie idźcie do pogan, nie idźcie do samarytan tylko Idźcie do owiec, które poginęły z domu Izraela (por. Mt 10,5-6) i to jest najlepsza biblijna definicja nowej ewangelizacji. Zanim wyjdziemy do tych, którzy być może nigdy nie słyszeli jeszcze o Jezusie Chrystusie, trzeba pójść do tych, którzy poginęli z domu. To wymaga nowych metod. To najpierw wymaga posłuchania uważnego, dlaczego ktoś zginął z domu. Ta diagnoza wcale nie jest oczywista i prosta, bo ona nie może być osądem.
- Pan Jezus mówi, że jeśli jedna owca zginie ze stu, to się zostawia te dziewięćdziesiąt dziewięć i szuka się tej jednej. To jest wrażliwość nowej ewangelizacji. Nie wolno się godzić z faktem, że ktoś był i go nie ma. Dopiero jawnie zadbamy o tych, którzy poginęli z domu, potem idziemy do tych, którzy nigdy nie słyszeli o wierze w Jezusa Chrystusa. Bo wtedy też możemy ich zaprosić do Kościoła, który jest naprawdę

wspólnotą. Oni wówczas mogą przyjąć do takiego Kościoła, bez lęku, bo widzą wspólnotę, która jest tak wrażliwa na punkcie każdego ze swoich...

- Dlatego Nowa Ewangelizacja jest równie ważna w Kościele bardzo... powszechnym - w Polsce, i Kościele... pustych świątyń, zachodu Europy?
- To nie jest tak, że w Polsce mamy stuprocentową frekwencję w świątyniach. W Polsce średnio do kościoła chodzi czterech na dziesięciu ochrzczonych i to jest więcej niż na Zachodzie, ale... Robienie z siebie wielkich ewangelizatorów upadłego Zachodu. Liczby nie wyznaczają całości kształtu wiary. Powstaje pytanie - czy mierzyć całe chrześcijaństwo wyłącznie poziomem praktyk. Zwrócono mi na to kiedyś uwagę. Na przykład poziom praktyk w Kościele niemieckim jest bardzo niski, ale poziom wrażliwości charytatywnej; codziennej, systematycznej jest o wiele wyższy niż w Polsce. Nie mam porównania, nie mogę tego oceniać, ale coś jednak jest na rzeczy. Żeby odpowiedzieć dobrze na to pytanie, powiedziałbym, że wszędzie ewangelizacja domaga się rozeznania lokalnego. I nie jest tak, że ewangelizacja jest inna w Polsce a inna we Francji. Myślę raczej, że inna jest w Krakowie a inna w Łodzi czy w Koszalinie. Bardzo ważne jest żeby możliwie najlepiej, opisać konkretnego człowieka, osobę, do której zwracamy się z Ewangelią. A przecież ta osoba będzie zawsze inna - choćby właśnie z racji miejsca, gdzie żyje, na kulturę, w której wyrasta, na zawód, na środowisko... Te różnice istnieją nie tylko między krajami, między jedną częścią Europy a inną. Przytrafiła mi się ciekawa intuicja, kiedy tłumaczyliśmy na język polski dokument z Aparecidy - Synodu Biskupów Ameryki Łacińskiej. Oczywiście są w nim takie fragmenty, które „pasują” wyłącznie do tamtego świata, ale są i takie, które można wprost odnieść do sytuacji w Polsce. Zatem z jednej strony my wychodzimy zawsze z tą samą Ewangelią, ale z drugiej strony jest tak, że trzeba bardzo lokalnie rozeznawać sytuację i człowieka, do którego idziemy.
- Co to znaczy - w ustach historyka - że „... człowiek nie jest uwięziony w historii...” a jednocześnie, iż „... człowiek bez historii jest biedakiem...”?
- Człowiek nie jest uwięziony w historii, bo jest w stosunku do niej wolny. Może przekroczyć siebie. Nie jest tak, że przeszłość nas absolutnie determinuje: - ponieważ mam taką przeszłość, to muszę tak a nie inaczej postąpić. Człowiek musi znać swoją historię, swojej rodziny, narodu, jakoś

jeszcze swojego kontynentu. Ta historia jest dla niego przestrzenią wyboru - on z tej historii wybiera to co chce kontynuować. Nie jest zdeterminowany w sposób ostateczny tym co się stało. Wiadomo, wyrażam za swojej historii, jestem w niej zakorzeniony, ale... Ludzie potrafią, zwłaszcza kierowani intuicją, my powiemy - od Ducha Świętego, od Pana Boga - potrafią przekazać swoją historię, potrafią w niektórych wypadkach ją zawrócić - dość skutecznie.

- Jednocześnie mówił Ks. Arcybiskup, że człowiek bez historii jest biedakiem...
- I to podwójnie. Po pierwsze dlatego, że wydaje mu się, iż od niego się wszystko zaczyna... To jest taki rodzaj pychy, który z człowieka robi głupka. Tymczasem historia jest dla człowieka bogactwem. Ktoś też powiedział i tak, że można rosnąć tylko od korzenia, że mam takie a nie inne korzenie. Ja osobiście cieszę się, że mam takie a nie inne korzenie.
- Czym jest Arena Młodych, na którą Metropolita Łodzi zwołuje młodych?
- To spotkanie, rodzaj rekolekcji. W pierwszym dniu zapraszamy do Hali Atlas Arena młodzież gimnazjalną, w drugim młodzież starszą. Dlaczego tam? Dlatego, że wielu z tych młodych ludzi ma już, niekoniecznie najlepsze, doświadczenia z Kościołem... Nawet tego nie oceniając, czy uzasadnione czy nie i dlaczego takie... Chcemy ich zaprosić do takiej przestrzeni, gdzie będzie łatwiej się odnaleźć - to po pierwsze. Po drugie - Arena stwarza trochę inne możliwości ewangelizacyjne, takie, które normalnie w kościele są niedostępne. Już nie mówiąc o tym, że stwarza możliwość zebrania młodych w takiej liczbie, jakiej nie zbierzemy w żadnym kościele. Chciał nie chodzi o to żeby szukać zdarzeń masowych, ale o to żeby młodzi mieli możliwość zobaczenia, że ze swoimi pytaniami, ze swoimi wątpliwościami, ale też ze swoją gorliwością, nie są odosobnieni. Że bycie chrześcijaninem nie jest całkowitym pójściem pod prąd, skazaniem człowieka na marginalizację.

ciąg dalszy ze str. 10

Tacy sami

Marcin Jakimowicz

Skoro mamy wszystko, dlaczego jesteśmy tak nieszczęśliwi? – pyta ją coraz bardziej samotni Europejczycy. Dobrobyt i indywidualizm, które miały być „wyznacznikami „nowego lepszego świata”, stały się jego przekleństwem. W co drugim szwedzkim domu mieszka... zaledwie jeden lokator, a Stary Kontynent stał się „ypą samotnych ludzi.”

Zwana jest powszechnie dżumą XXI wieku i nie jest to określenie na wyrost. „Skąd biorą się ci wszyscy samotni ludzie?” – pytali w piosence „Eleanor Rigby” Beatlesi. Z roku na rok pytanie staje się coraz mniej retoryczne. Statystyki są zatrważające. Stary Kontynent staje się wyspą zamkniętych w czterech ścianach ludzi, którzy nie mają się do kogo odezwać.

Brytyjska premier Theresa May powołała właśnie ministra... do spraw walki z samotnością. Podjęła tę decyzję po lekturze wyników sondaży przeprowadzonych w ubiegłym roku w Wielkiej Brytanii. Wynika z nich, że z samotnością boryka się ok. 15 proc. ludności Zjednoczonego Królestwa, aż 9 milionów Brytyjczyków doświadcza jej skutków, a ponad 200 tysięcy starszych osób w ciągu miesiąca nie przeprowadziło z nikim żadnej rozmowy. Około 5 milionów dorosłych Brytyjczyków nie ma żadnych bliskich przyjaciół, a ich kontakty z rodziną są niezwykle sporadyczne. Samotność najbardziej doskwiera młodym ludziom między osiemnastym a trzydziestym piątym rokiem życia. Liczba osób mieszkających w pojedynkę podwoiła się od początku lat siedemdziesiątych XX wieku.

Już przed ośmiu laty „Daily Mail” alarmował, że o 140 procent wzrosła sprzedaż naczyń kuchennych przeznaczonych na pojedynczą porcję. Talerzyki na grzankę, małe patelnie na jedno jajko i dzbanuszki na herbatę należą do najczęściej kupowanych przyborów kuchennych i są papierkiem lakmusowym pokazującym kondycję społeczeństwa, w którym aż 80 procent obywateli powyżej 85 lat mieszka samotnie. Anglia nie jest jednak samotną rekordzistką.

Nie ma dzieci w Bullerbyn

Z badań Eurostatu wynika, że jedna trzecia gospodarstw domowych w Unii Europejskiej prowadzona jest przez osoby żyjące samotnie. Największy odsetek jednoosobowych gospodarstw domowych zanotowała Szwecja. W kraju ABBY i sieci IKEA funkcjonuje aż 52 proc. takich gospodarstw. Co to oznacza? W co drugim szwedzkim domu mieszka... zaledwie jeden lokator. Możliwe, że w napisanych na nowo po 71 latach „Dzieciach z Bullerbyn” we wszystkich trzech zagrodach stycznej wioski mieszkałyby raptem trzy osoby. Polska w badaniu Eurostatu zajęła jedno z ostatnich miejsc: jednoosobowo prowadzone jest co piąte gospodarstwo domowe.

Oglądałem sporo filmów skandynawskich. Wspólny mianownik? Refren, który powraca jak bumerang? „Skoro mamy wszystko, dlaczego jesteśmy tacy nieszczęśliwi?”. Najmocniejszym obrazem jest bez wątpienia film Erika Gandiniego „Szwedzka teoria miłości”. Bez znieczulenia obnaża podstawy funkcjonowania opiekuńczego państwa i pokazuje jak na dłoni, że dobrobyt i indywidualizm, które miały być wyznacznikiem „nowego lepszego świata”, stały się jego przekleństwem.

Punktem wyjścia scenariusza jest manifest z 1972 roku, w którym rządzący Szwecją socjaliści naszkicowali obraz społeczeństwa przyszłości. Idealna Szwecja miała być zbiorem niezależnych jednostek, społeczeństwem indywidualistów, których nie łączą już więzy i zobowiązania rodzinne, ale nawiązane przypadkowo relacje. Efekt? Samotne, zagubione społeczeństwo, które nie ma do kogo wpaść na popołudniową kawę.

„Cała ludzkość jest wyalienowana wtedy, gdy powierza się tylko ludzkim projektom, fałszywym ideologiom i utopiom” – słowa Jana Pawła II idealnie podsumowują ten społeczny mechanizm.

Co czwarty Szwed umiera samotnie. Szwedki nie widzą potrzeby wiązania się z życiowymi partnerami i stanowią największą grupę wśród klientek banków nasienia (jak w mantrze powtarzają: „chcę

dziecka, nie partnera”). Nie ma potrzeby nawiązywania relacji, bo w państwie, w którym socjal rozwinęty jest do absurdu, losem samotnych zajmują się odpowiednie instytucje (to na jednostkach samorządowych spoczywa obowiązek pochówku w przypadku, gdy nie zajmuje się nim rodzina). Bulwersujący film dokumentalny „Postęp po szwedzku” rozpoczyna się od opowieści Boerrie Ollsona, dyrektora technicznego sztokholmskiego krematorium: „W stolicy Szwecji 90 procent zmarłych jest poddawanych kremacji. Aż 45 procent urn z prochami zostaje nieodebranych przez rodzinę. Świadczy to o ogromnej samotności i kompletnym zaniku relacji”.

– Współcześnie człowiek wielokrotnie sam sobie funduje przejście w niebyt. W Pradze około 90 proc. prochów nie jest odbieranych, w Kopenhadze – 70–80 proc. Powodowane jest to dramatycznym rozluźnieniem więzów emocjonalnych i rozczarowaniem ludzkimi relacjami. Umierający człowiek nie chce, żeby po nim coś zostało, żeby nie „sprawiać kłopotu rodzinie”. Najbliżsi to potwierdzają, bo nie są zainteresowani szczątkami zmarłego – wyjaśnia ks. prof. Piotr Morciniec z Uniwersytetu Opolskiego.

Problem nie dotyczy jedynie Skandynawii, ale dotyka większości społeczeństw zachodniego świata. Robert Putnam, socjolog z Uniwersytetu Harvarda, w książce „Samotna gra w kręgle” alarmował: „Dopada nas społeczna apatia”.

Samotność w sieci

Internet, który miał być cudownym panaceum na samotność i nawiązywanie relacji, jedynie pogłębił ten stan. Okazał się zwykłym erzacem, oszustwem. Zalogowani obywatele nawiązują wirtualne „relacje”, robią w sieci zakupy, uczą się języków, oglądają filmy, słuchają muzyki i pracują... w pojedynkę. Ellen Goodman, felietonistka „Boston Globe”, rzuciła sarkastycznie: „Wchodząc do kawiarni Starbucks, widzimy, że jedna trzecia klientów przyszła tam na randkę ze swoim laptopem”.

„Czy możliwe jest życie bez netu?” „Tak! 14 681 osób »lubi to«”. To oczywiście żart, choć temat jest niezwykle poważny. I dotyczy przede wszystkim młodego pokolenia. We wszystkich smartfonach młodzi mają cały świat: filmy, kontakty, mapy, newsy, zdjęcia, komentarze, muzykę, piłkę nożną, gry i rozkład jazdy autobusów na najbliższym przystanku. I setki „znajomych” na Facebooku. „Internet nie jest już dla młodych narzędziem pracy. To kontynent, na którym żyją” – powiedział niedawno abp Rino Fisichella, przewodniczący Papieskiej Rady ds. Nowej Ewangelizacji.

Efekt? Aż 66% amerykańskich nastolatków rozmawia ze swoim ojcem mniej niż godzinę w tygodniu. Z telefonem mogą „pogadać” 24 godziny na dobę, aż do wyczerpania baterii. Świat wirtualny oszukuje i sprawia, że ostatecznie człowiek pozostaje zamknięty w czterech ścianach.

Niepokojące jest również to, że coraz mocniej zaciera się granica między tym, co realne, a tym, co wirtualne. Z sondaży wynika, że niemal jedna czwarta współczesnych Amerykanów nie ma z kim porozmawiać (w 1985 r. to było jedynie 8%).

ciąg dalszy na str. 14

Isć do owiec, które poginęły...

ciąg dalszy ze str. 8

To nam, wszystkim, kiedyś było potrzebne. Mówię „nam”, to znaczy pokoleniu, które przeżyło końcowe lata 70 i potem lata 80. Gdyby nie przyjechał do Polski Jan Paweł II, gdyby ludzie nie zobaczyli ilu ich jest... ciekawe jak byśmy dzisiaj wyglądali. Przekaz wiary musi się dokonywać osobiście i to jest jasne, na łódzkiej Arenie muszą paść takie pytania, które każdy z tych młodych odczyta osobiście i weźmie wprost do siebie. Ale, jeżeli to może się dokonać w dużej wspólnocie to tym lepiej.

- Na jakich zasadach powinien przebiegać dialog z protestantyzmem, żeby nie relatywizować w Kościele doktrynalnych wątpliwości? Żeby wspomnieć choćby o trendach dotyczących przyjmowania komunii św. przez współmałżonka protestanta?

- Dialog ma sens wtedy, kiedy obie strony znają swoją tożsamość. Wówczas efektem dialogu jest to, że każda ze stron wychodzi z niego jeszcze mocniej osadzona we własnej tożsamości. Czyli, że po takiej rozmowie ja wychodzę lepszym katolikiem a on lepszym protestantem. Myślę, że to pytanie jest dobrze postawione, tylko ja nie patrzę na to w ten sposób. Owszem, bałbym się wchodzenia w taki dialog kogoś, kto nie jest swojej tożsamości pewny, bo wtedy pojawiają się rozmaite zagrożenia - szukania jakiejś przedziwnej, doktrynalnej wypadkowej - nie wiadomo - po co, na co i czemu to ma służyć. I bardzo łatwo wówczas o wszelkiego rodzaju udawanie, a w dialogu jest istotne, że ja wiem, do jakiego momentu dochodzę - co mi wolno razem, czego mi nie wolno razem, i to „nieudawanie” służy dialogowi. Jeżeli obie strony są w spotkaniu prawdziwe to to służy rozmowie. A dialog jest niezbędny, ponieważ buduje relacje. Nie ma dialogu, nie ma żadnych relacji. Poza tym, że buduje relacje, to pokazuje nam przestrzenie, w których możemy być razem. Kiedy nie tylko o tym gadamy, ale od dialogu przechodzimy do wejścia w te przestrzenie, wtedy się dopiero pojawiają prawdziwe pytania o to co możemy następnie

zrobić razem. To jest to co o dialogu ekumenicznym mówią papieże, od Jana Pawła począwszy - że ekumenizm polega na wymianie duchowych darów. Nie tylko wzajemnej o sobie wiedzy, a już tego nam brakuje. Bardzo często jest tak, że mnie się wydaje, co myśli protestant, bo się tego nauczyłem, ale nigdy go nie postuchałem. I jestem przekonany, że mam wiedzę, o tym w co on wierzy... To już sensowniej jest postuchać - niech on sam powie. Podobnie jak wolalbym żeby protestant ode mnie usłyszał - w co ja wierzę - niż, żeby to on mi mówił jakie są moje przekonania. Natomiast poznanie nie jest jeszcze krokiem ostatnim w dialogu ekumenicznym, bo w dialogu chodzi o - jak mówią papieże - wymianę duchowych darów. Czyli, np. wzajemna modlitwa za siebie jest wymianą duchowych darów. Wspólna medytacja nad Biblią jest wymianą duchowych darów. Kiedy stuchamy papieża nauczającego, który komentuje Ewangelię, jestem przekonany, że Duch Święty jest tym, który tę papieską medytację prowadzi i to nie jest tylko refleksja dla mnie - jako dla katolika, ale to może być refleksja ważna także dla protestanta. I odwrotnie, kiedy słucham tego jak w Kościele luterańskim wykładają się ten czy inny fragment Ewangelii, to mam w sobie przekonanie, że Duch Św. jest tam czynny i działa, a jeśli tak, to te dary Ducha Św. są także dla mnie. I to wcale nie kłóci się z tym, że wiem, gdzie nie możemy być razem - poczynając od interkomunii. Nie ma wspólnej celebracji Eucharystii. I tu jest lepiej zachować post niż udawać, że nie ma problemu. Bo jak się zachowuje post to wtedy jest pragnienie, jest oczekiwanie, żeby nas Pan Bóg doprowadził do prawdziwej jedności. A jak się bawię w rozmaite rozwiązania na skróty, to umiera we mnie pragnienie jedności. Nie wystarczą mi pozory.

- Jak dobrze przeżyć Triduum Paschalne? Co winno tu być najistotniejsze dla współczesnego chrześcijanina?

- Najistotniejsze dla współczesnego chrześcijanina jest to żeby odkrył, że jest

ochrzczony. Nie że „był” ochrzczony, tylko, że „jest” ochrzczony. Że sakrament chrztu jest w nim rzeczywistością żywą. Kościół mówi, że woda chrzcielna to jest woda żywa. Mówimy „źródło” chrzcielne; nie mówimy „sadzawka”, „bajero”, tylko... źródło. Czyli takie miejsce, skąd ciągle człowiek doświadcza świeżej wody, czystej, orzeźwiającej. Dlatego Triduum ostatecznie - po stronie naszej, uczestników - ma swój szczyt w odnowienie przyrzeczeń chrzcielnych, ponownym, świadomym żywym wyborze Jezusa Chrystusa ukrzyżowanego, Zmartwychwstałego - jako naszego, mojego osobistego Pana i Zbawiciela. I ten wybór oznacza, że razem z Nim przechodzę ze śmierci do życia; z grzechu do zmartwychwstania.

- Czy zechciałby Ks. Arcybiskup skierować Słowo na Święta Zmartwychwstania do naszych Czytelników?

- Chciałbym życzyć takiego doświadczenia wiary, które jest doświadczeniem Paschalnym, czyli przeprowadza człowieka ze śmierci do życia, i otwarcia na to życie, które Jezus przynosi, które jest życiem wiecznym. Życzę tego wszystkim moim Rodakom, współbraciom w wierze, niezależnie od tego, gdzie przyszło im żyć. Natomiast Rodakom we Francji życzę, żeby ta ziemia, którą wybrali na miejsce swojego pobytu, pracy, życia - wszystko jedno czy na dłużej, czy na krócej, czy na zawsze, czy na kilka lat - żeby była im w tym odkrywaniu, przeżywaniu wiary przyjazna. Żeby tutaj, na miejscu, przeżywali swoistą syntezę tego wszystkiego co prawdziwie ludzkie, jednocześnie prawdziwie Boże. Żeby w ten sposób też okazywali się błogostawieństwem dla tej ziemi, dlatego miejsca, gdzie żyją. Skoro to miejsce wybierają, to niech będą błogostawieństwem dla tych ludzi, którzy tutaj, to miejsce również tworzą, tworzyli. Takiego błogostawieństwa... wymiennego życzę. Niech ta ziemia będzie dla was błogostawiona, a Wy bądźcie błogostawieństwem dla niej. □

Rozmawiali:
Paweł Osikowski
ks. Tomasz Sokół

O stopniowaniu winy

ciąg dalszy ze str. 7

Nawet jeśli nie zrobiłem niczego złego i z odrazą odnosim się do zbrodniczego systemu, ale nie okazałem solidarności z mordowanymi ludźmi, ponoszę winę metafizyczną jako człowiek, który zachował się nie w porządku wobec bliźniego. Jednak taka wina nie podlega ani karze ani osądowi z zewnątrz. Każdy, kto doświadczył krańcowej sytuacji powinien ją przetrwać we własnym sumieniu. Dla Jaspersa, autoanaliza jest szansą wewnętrznego oczyszczenia się, „aktem przemian”. Czy Niemcy poszli za wezwaniem wybitnego filozofa i dokonali wewnętrznego przeobrażenia? Trudno oceniać, ponieważ takich spraw nie należy oceniać z zewnątrz, jednak badania statystyczne dotyczące świadomości Niemców wskazują, że w znacznym stopniu raczej nie dokonali rachunku sumienia. Większość obecnych Niemców uważa, że za zbrodnie państwa niemieckiego odpowiedzialność ponoszą naziści, a nie naród niemiecki.

Omówiony - najniższy - szczebel winy dotyczy również części Polaków. Na poziomie bezpośrednich relacji międzyludzkich, kwestia posiadania lub nie posiadania własnego państwa ma niewielkie znaczenie. Jako historyk nie mogę zaprzeczyć, że stosunki polsko-żydowskie przed II wojną światową i w trakcie jej trwania, nie układały się poprawnie. Nie lubiliśmy Żydów (z wzajemnością). Są wprawdzie świadectwa, że przedwojenni antysemita - pod wpływem traumatycznych wojennych wydarzeń - zrewidowali swoje stanowisko, ale nie wszyscy Polacy przeprowadzili wewnętrzny rachunek sumienia, tym bardziej że czas wojny to czas triumfu zła, a nie dobra. Nie oceniam winy metafizycznej części Polaków, Niemców i innych narodów, ponieważ za Jaspersem uważam, że ani ja, ani nikt inny nie ma prawa do wkraczania w głąb czyjegokolwiek sumienia.

Tyle w temacie rozważań o zróżnicowaniu winy na podstawie wyводу Jaspersa o winie niemieckiej. □

Wojciech Turek

Saint Joseph, priez pour nous !

Demain, 19 mars, c'est la solennité de la Saint Joseph.

Saint Joseph, de la maison de David, chef de la sainte Famille, chaste époux de la Vierge Marie, père nourricier de Jésus, protecteur de l'Église... Ils sont nombreux les qualificatifs caractérisant le patriarche de Nazareth. Et pourtant, les évangiles sont bien discrets sur Joseph, sans doute à la mesure de la discrétion de l'homme lui-même. Marc n'en parle pas du tout et Jean ne l'évoque qu'à deux reprises lorsqu'il parle de Jésus « fils de Joseph ». Nous en savons plus grâce à Luc et à Matthieu. Le premier nous apprend que Marie lui a été accordée en mariage, qu'il est un descendant de David, qu'il est présent à la naissance de Jésus, à la présentation du nouveau-né au Temple, aux pèlerinages pascals annuels de la sainte Famille à Jérusalem, notamment lorsqu'à douze ans Jésus reste au Temple, au milieu des docteurs de la Loi, provoquant l'inquiétude de ses parents. Grâce au second, nous connaissons la généalogie de Joseph, nous savons comment il apprend que Marie est enceinte de Jésus, pourquoi il ne va pas la répudier, qu'il est obligé de fuir en Égypte pour protéger l'enfant, et qu'au retour il s'établit à Nazareth. Comme chez Jean, il arrive à ces deux évangélistes de parler de Jésus en le qualifiant de « fils de Joseph » (Luc) ou de « fils du charpentier » (Matthieu).

Bien que de descendance royale, Joseph n'est qu'un modeste charpentier, un petit artisan qui doit gagner sa vie par son travail. Il est qualifié d'homme « juste », car il respecte les prescriptions de la Loi, mais il est juste surtout par sa foi et sa piété qui lui font, malgré la Loi, accepter d'accueillir Marie, dont l'enfant qu'elle porte a été engendré par l'action de l'Esprit Saint, et de vivre dans la chasteté aux côtés de sa virginale épouse. Même s'il ne les comprend pas toujours, il accepte tous ces événements, car il fait une confiance totale à Dieu.

Le pape Jean-Paul II, dans une homélie du 24 mars 1985, nous enseigne que Joseph a conclu avec Dieu une « alliance dans la paternité », qu'il « était devenu le dépositaire le plus proche et le serviteur fidèle » de la paternité divine. Joseph exerce donc son

autorité paternelle et conjugale en donnant son nom à Jésus, en l'aimant, en l'éduquant, en subvenant à ses besoins, dans l'obéissance et la fidélité à la volonté de Dieu. Tout cela sans dire un mot, dans le silence le plus total. Comme nous l'enseigne le cardinal Sarah dans son livre « La Force du silence », le silence est une nécessité pour la méditation, pour être à l'écoute de Dieu, pour prier Dieu, pour avoir un cœur à cœur avec Dieu. Joseph en est la meilleure démonstration.

La dévotion et le culte de saint Joseph apparaissent vers le IVe ou le Ve siècle en Orient, puis se répandent quelques siècles plus tard en Occident. Une fête en son honneur est instituée au XVe siècle et fixée au 19 mars ; en 1870, le pape Pie IX le proclame patron de l'Église universelle ; en 1955, le pape Pie XII institue la fête de Saint Joseph Artisan, fixée au 1er mai. En Pologne, la dévotion et le culte à saint Joseph sont aussi présents. Joseph est le patron de Cracovie et de Kalisz, ainsi que de plusieurs diocèses et de nombreuses églises. À partir du XVIIe siècle, le culte se développe en particulier à Kalisz lorsqu'un habitant retrouve la santé, en 1670, grâce à saint Joseph. Il offre un tableau de la sainte Famille à la collégiale de l'Assomption de la Bienheureuse Vierge Marie. À partir de ce moment-là, le culte se développe considérablement. En 1783, le pape Pie VI autorise le couronnement de l'image, considérée comme miraculeuse. Cela aura lieu en 1796, après la reconstruction de l'église suite à un effondrement de l'édifice. Alors que les Allemands devaient tuer tous les prisonniers, le 29 avril 1945, le camp de Dachau est libéré par les Américains après une neuvaine priée par des prêtres polonais qui avaient confié leur vie à saint Joseph de Kalisz. En 1969, un centre de josphologie est ouvert au sanctuaire. En 1978, Paul VI confère à la collégiale le titre de basilique mineure. En 1997, le pape Jean-Paul II y célèbre une messe lors de sa visite. La basilique possède également des reliques de nombreux saints, notamment de sainte Faustine, de Mère Teresa,

de Padre Pio, de Louis et Zélie Martin, du père Popieluszko et de saint Jean-Paul II. De nombreux pèlerins se rendent à Kalisz, en groupes ou individuellement, pour prier saint Joseph et obtenir des grâces. À la demande de l'évêque, le pape François a décrété l'année 2018 « Année extraordinaire saint Joseph de Kalisz ». Elle a débuté le premier dimanche de l'avent 2017 et se terminera le 6 janvier 2019. Par de nombreuses célébrations et des temps de prière, elle est destinée à raviver la dévotion à saint Joseph et la foi des fidèles. Durant cette année, ces derniers se verront accorder l'indulgence plénière lorsqu'ils se rendront à la basilique de Kalisz.

En ce mois de mars dédié à saint Joseph, n'hésitons pas à lui adresser cette belle prière :

« Je vous salue Joseph, vous que la grâce divine a comblé, le Sauveur a reposé dans vos bras et grandi sous vos yeux. Vous êtes béni entre tous les hommes et Jésus, l'enfant divin de votre virginale épouse, est béni. Saint Joseph, donné pour père au Fils de Dieu, priez pour nous dans nos soucis de famille, de santé et de travail, jusqu'à nos derniers jours et daignez nous secourir à l'heure de notre mort. Amen. »

Bonne fête à tous les Joseph !

Steryliczacja krzyża

ciąg dalszy ze str. 3

Ba! I w kościele też nie powinny wisieć, no chyba że w pustym. Bo jak tam ludzie najdą, to strach pomyśleć, ilu wśród nich hipokrytów, faryzeuszów i dewotów. Właściwie to najlepiej, jakby go nigdzie nie było, a już na pewno nie na Golgotcie. Tam to już zupełnie nie było uszanowania

dla krzyża! Podziurawili go siepacze gwoździami, opluli, poplamili krwią.

Ano właśnie – Krew Chrystusa, która spłynęła po krzyżu, uczyniła z niego znak zbawienia. Wybawienia od grzechu. Dlatego krzyż powinien dziś być wszędzie tam, gdzie może być – bo jest znakiem ocalenia dla tych, którzy ocalenia potrzebują, a nie nagrodą dla ocalonych.

Znaki wiary nie zastępują wiary, niekończone też ją wzbudzają, ale na pewno nie pomoże niczyjej wierze ich brak.

Złe duchy drżą przed krzyżem – więc chcą się go pozbyć. Byłoby miło, gdyby przynajmniej chrześcijanie im w tym nie pomagali.

Krzyż jest ratunkiem dla grzesznych, a nie nagrodą dla grzesznych. □

(Gość Niedzielny)

Pomniki Chopina

Maria Witt

W gąszczu książek poświęconych kompozytorowi, których większość stanowią kompilacje i przeróbki, ukazała się pozycja potrzebna, użyteczna i ciekawa.

Nawet, jeżeli niektóre pomniki nie budzą zachwytu, to ich historie bywają pasjonujące.

Szeroko udokumentowany na przykład jest konkurs na pomnik w Warszawie. Mało kto wie, że odlew w brązie rzeźby Wacława Szymanowskiego „... zamówiono we francuskiej firmie René Fuldya. Tymczasem wybuchła wielka wojna i firma zbankrutowała – w momencie, gdy potowa modelu została wystana do Paryża; ślad po niej zaginął na cztery lata, a secesja – jako styl – w 1918 roku już nie była w modzie...”. Czy, że nagrobek na Père Lachaise był ostro skrytykowany przez Norwida, który określił dzieło Clesingera jako „haniebnie rzeźbiony pomnik, udający kobietę, co płacze z lirą w ręku”, lub, że ten z Parc Monceau (na okładce) miał ponad 10-letnią historię przed elewacją i że zbiórki funduszy „w 1895 i 1899 przyniosły mierne rezultaty”.

Nowy, o czym Profesor nie wspomina, powstać ma w Chicago. Chicago Chopin Foundation (www.chopinmonumentinchicago.com) próbuje od wielu lat łączyć fundusze, co również natrafia na przeszkody, mimo, iż stolica Wielkich Jezior liczy ponad milion Polaków.

Niewielki album zawiera przegląd wize-

runków Chopina z całego świata: 16 z Polski, 12 spoza kraju. Reszta jest wymieniona i omówiona. Razem ok 70 dzieł.

Autorzy przypominają, że „popiersi na cokółkach jest w kraju około dwudziestu”. Reprodukowane są nieliczne, z Milanówka, Poznania i Żelazowej Woli.

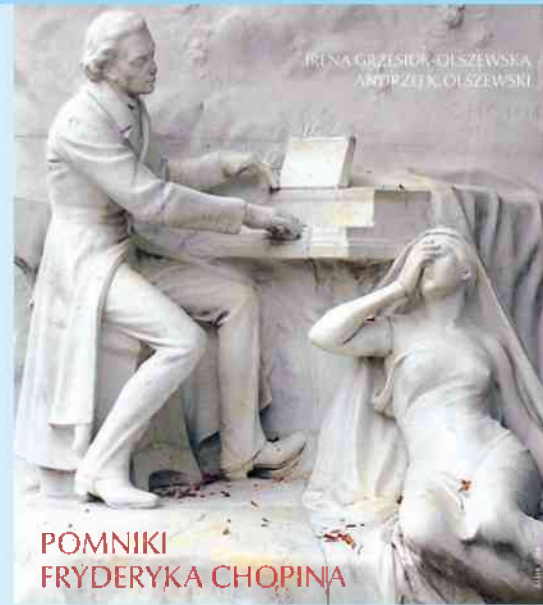
Autorami są: Profesor Andrzej K. Olszewski – historyk sztuki i Jego żona – Irena.

W książce nie doszukamy się tablic chopinowskich, gdyż w sensie definicji Pani Ireny, specjalistki od rzeźby pomnikowej XX wieku, chodzi o pomniki „plenerowe” i jeden nagrobkowy.

Ilustracje dotyczą prawie połowy obiektów wymienionych przez autorów w tekście. Zdziesiąt procent to fotografie Profesora. Nie ma ich więcej ze względu na kłopoty ze zdobyciem praw do reprodukcji.

A więc Chopin, jeden z kompozytorów najczęściej wydawanych i granych na świecie doczekał się wielu pomników i tablic, które go upamiętniają.

Zdaniem Marka Bykowskiego brakuje jednej, bardzo ważnej w... Paryżu. Były kanclerz Uniwersytetu Muzycznego im. Fryderyka Chopina w Warszawie domaga się umieszczenia tablicy na budynku Ambasady RP, gdyż tutaj, od koncertu w Hôtel de Monaco – 30 grudnia 1832 – zaczęła się paryska i światowa kariera kompozytora. Ambasada posiada dwa wizerunki Chopina. Pierwszy to rzeźba z nagrobka kompozytora, która otwiera katalog ilustrowany Prof. Olszewskich. Drugi to redukcja rzeźby Bronistawa Chromego. Oryginał ponad dwu metrowej wysokości, przeznaczony był dla Szkoły Muzycznej im. Szopena w 15 dzielnicy Paryża. Maty odlew przywieziony do Paryża w 2004 roku miał być подарowany do Musée de la Musique w Paryżu. Ówczesny dyrektor stacji PAN tak się nim zachwycił, że postanowił zdobyć kopię. Rodzice uczniów francuskiej nauczycielki fortepianu z 16- dzielnicy złożyli się na jej sfinansowanie ponad 10 lat temu, przy

POMNIKI
FRYDERYKA CHOPINA

okazji koncertu wiosną 2006 w hôtel Clermont Tonnerre. Szopen stanął na kominku w salonie. Po zmianie dykcji stacji kilka lat temu zniknął.

Jak również ten z Ambasady (zob. foto), który nie wiadomo gdzie się znajduje, tak więc sprawa Musée de la Musique upadła. Jak też sprawa Conservatoire du XVème. Ówczesny mer miasta Bertrand Delanoë odmówił postawienia pomnika Chromego i upiększenia tym samym ohydny baraku Szkoły Muzycznej.

Książka profesorostwa Olszewskich powinna ukazać się na nowo tłumaczona na języki obce, zwłaszcza francuski i angielski. W nowym wydaniu możnaby pozyskać więcej fotografii, dołączyć pełną listę zebranych pomników i wymienionych w tekście oraz indeks (obecnie mamy tylko spis ilustracji – z nazwiskiem rzeźbiarza, miejscem i datą oraz obszerną bibliografię). Dodatki uczyłyby z albumu Olszewskich prawdziwy catalogue raisonné.

Andrzej K. Olszewski Historyk sztuki. Wybitny znawca sztuki francuskiej XIX i XX w. Wykładowca i kierownik Katedry Historii Sztuki Nowoczesnej KUL, kierownik Katedry Historii Sztuki Współczesnej Uniwersytetu Kardynała St. Wyszyńskiego. Autor książek i ponad stu artykułów, rozpraw i studiów. □

Wyd. I, 2017, ISBN 978-83-942928-0-5;
Wyd. Salix alba <http://salixalba.eu>

Pomnik Jana Pawła II pozostanie w Ploërmel

rozmowa z merem miasta, Patrickiem LeD. ffon.

- Zgodnie z zapowiedziami merostwa, podpisano umowę z Kurią Biskupią w Vannes, która wzięta na siebie koszty zakupu pomnika i jego przeniesienia na swój teren, tutejszej byłej szkoły katolickiej, znajdującej się zaledwie kilkadziesiąt metrów od obecnego umiejscowienia monumentu. Kiedy do tego dojdzie?
- Zgodnie z wyrokiem Rady Stanu, Kuria

musi przenieść pomnik do końca kwietnia.

- Ocalenie pomnika świętego Jana Pawła II jest zapewne sukcesem w dużej mierze Rady Miasta i Pańskim osobiście. Nie wszyscy są jednak z tego do końca zadowoleni, twierdząc, że wprawdzie rozwiązano lokalny problem w Ploërmel, ale nie likwiduje to wyroku Rady Stanu, który może być wykorzystywany do

walki z krzyżami na terenie całej Francji...

- Jest w tych twierdzeniach dużo racji, ale ja starałem się rozwiązać problem w oparciu o obowiązujące przepisy.

- Nie sądzi Pan, że laicka Republika swoimi przepisami walczy z religią?

- Nie posunąlbym się aż tak daleko, chociaż przykład z pomnikiem Jana Pawła II może

nasuwać takie wnioski. Natomiast naszym zadaniem - merów, polityków, deputowanych, senatorów jest zrobić wszystko, by zmieniać szkodliwe ustawy.

- Dostalibyśmy do zapłacenia kary za każdy dzień opóźnienia w stosunku do terminu wyznaczonego w wyroku. Miasto nie mogłoby temu poddać.

scu. Był Pan im przeciwny i nie uczestniczył w nich. Dlaczego?

- Nie chciałem, aby ten problem krzyża na pomniku, był wykorzystywany politycznie.

- Co by się stało, gdyby merostwo nie usłuchało Rady Stanu i nie przeniosło pomnika?

- W Ploërmel odbywały się manifestacje przeciw decyzji Rady Stanu, domagające się pozostawienia pomnika na obecnym miej-

- Dziękuję za rozmowę.

Franciszek Ćwik

KRZYŻÓWKA WIOSENNNA

PROPONUJE: MDZ

Poziomo: A-7. Pochylenie głowy na powitanie lub pożegnanie. B-1. Stół pański. C-7. Fioletowy, niebieski lub biały zakwitający jesienią. D-1. Adriatyk lub Bałtyk. E-8. Ciekły tłuszcz z ryb morskich. F-1. Dział sztuki pięknej. G-7. Nasz stróż niebieski. H-5. Las olchowy porastający bagienne siedliska. I-1. Panieńskie wiano. J-4. Uprawia karate. K-1. Po wiośnie. L-7. Pierwiastek chemiczny wywodzący swą nazwę od 9-J. Ł-1. Husarska broń lub odpis dokumentu. M-6. Dowodzi na statku rybackim. N-1. Dekokt, ekstrakt, esencja.

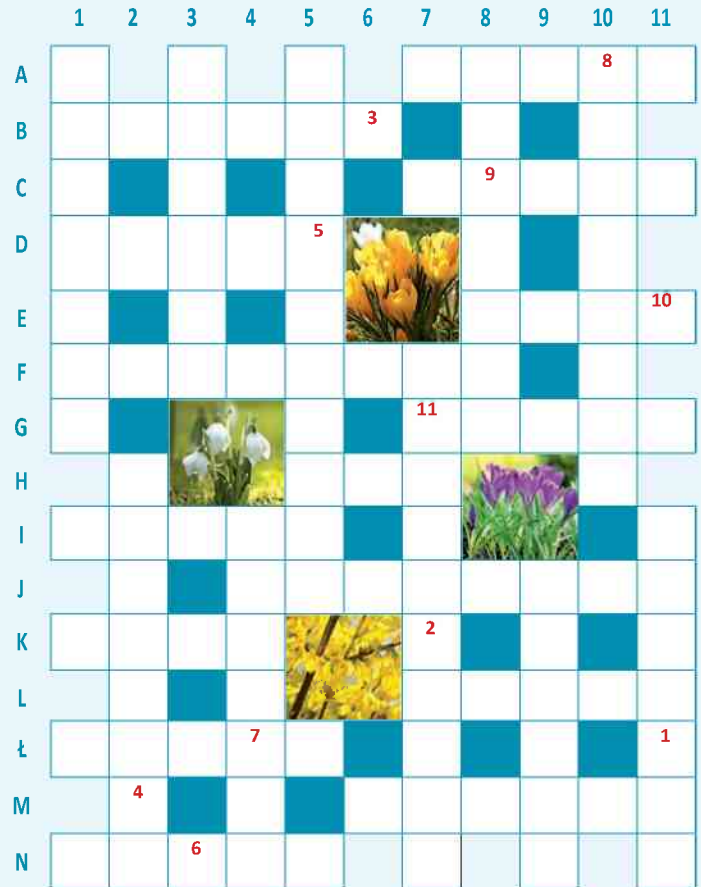
Pionowo: 1-A. Filet śledziowy. 2-H. Fotoaparat z drukarką. 3-A. Góra siana lub słomy. 4-I. Adept, albo kleryk po ostatnich święceniach. 5-A. Napomnienie mające skutkować w przyszłości. 7-F. Dublerzy zastępujący aktorów w niebezpiecznych scenach. 8-A. Drzewo rozkwitające w okresie egzaminów maturalnych. 9-J. Kontynent. 10-A. Operujący chirurg lub autor zdjęć do filmu. 11-I. Upiory zwalczane czosnkiem lub drewnianym kotkiem.

Litery z pól ponumerowanych od 1 do 11 utworzą rozwiązanie.

Rozwiązanie krzyżówki z GK nr 2/2018: „W Szczepreszynie chrząszcz brzmi w trzcinie”.

Poziomo: szczęk, szczebel, Lyon, czasza, chytrus, strach, strefa, szczur, zebra, caryca, skrzat, wasąg, udział, szydło, szczyt, znaczek, ofsajd, czip, nazwisko, anorak.

Pionowo: Szczuczyn, rzut, rozpacz, zasiewy, czaszki, klasa, skok, pogrzebacz, chrząszcze, zuch, stopa, Zbyszek, rzymsko (-katolickie), barszcz, łajba, Leserstwo.

Od 1768 roku

Wilczym śladem

Byli niezłomni od początku. Już od 1768 roku. Pierwsi powstańcy, którzy czuli, że muszą chwycić za broń, by uwolnić ojczyznę od rosyjskiego knuta. Konfederaci barscy podjęli niezłomną walkę. Mijały dziesięciolecia i mimo serii najtrudniejszych dla naszego kraju chwil, ciągle znajdowali się godni ich następcy. Sztandar z Maryją, Orłem Białym i Pogonią chwytały kolejne ręce. Bili się z Moskałem żołnierze Kościuszki, powstańcy listopadowi i styczniowi. Gdy pojawiało się kolejne młode pokolenie, wznawiano walkę. Bez wytchnienia. Na sposób wilczy. Krywając się w lasach i atakując z zjadliwością, jak ktoś, kto musi zwyciężyć, bo inaczej zginie. Potem byli legionieści Piłsudskiego, ale ta wywalczona przez nich ojczyzna padła w ogniach II wojny światowej. Jednak testament konfederatów i powstańców zobowiązywał. Powstał Związek Walki Zbrojnej, AK. Walczono w Powstaniu Warszawskim. Po zakończeniu wojny z Niemcami trzeba było zmagać się z okupantem sowieckim. Tego dzieła podjęli się Żołnierze Wyklęci.

Dzisiaj, w 250. rocznicę zawiązania konfederacji barskiej, można dostrzec nić, która łączy te wszystkie pokolenia. Konfederaci stają się duchowymi antenatami Żołnierzy Wyklętych. Ta historia zmagania z imperialną Rosją zamyka się w klamrze – od wydarzeń sprzed

dwóch i pół wieku do walki w powstaniu antykomunistycznym po 1944 r. Wartości – i wtedy, i później – były te same: Bóg, Honor, Ojczyzna. Najpiękniej świadczą o tym takie symbole jak ryngrafy. Niegdyś ozdabiały piersi konfederatów. Dziś wykopywane są z bezimiennych dołów, w których chciano na zawsze pogrzebać pamięć o Żołnierzach Niezłomnych. Widzimy te same wzory, te same wizerunki: Matka Boska Częstochowska albo Ta z Ostrej Bramy. Studzy Maryji. Im wszystkim winni jesteśmy pamięć, cześć i wdzięczność. To dlatego powstał ten specjalny dodatek „Gazeta Polska Historia – Drogi do Niepodległości”.

Tomasz Łysiak (Gazeta Polska), fot. K. Świdorski /PAP

Tacy sami*ciąg dalszy ze str. 9*

I nie chodzi jedynie o osoby w podeszłym wieku: aż jedna trzecia badanych w wieku od czterdziestu pięciu do czterdziestu dziewięciu lat twierdzi, że nie ma się komu zwierzyć.

Zapłatą za egoizm jest samotność

– Liczy się „tu i teraz”. Ważny jest tymczasowy dobrobyt. To zdumiewające: nie widzimy już związku między dzisiejszym egoizmem (inwestowaniem, lokowaniem w siebie) a życiem przyszłych pokoleń – stawia trafną diagnozę ks. Robert Skrzypczak, wykładowca teologii dogmatycznej. – Wszystko staje się nietrwałe, kruche, tymczasowe. Młodzi decydując się na związki partnerskie, czyli pewne antropologiczne upośledzenie (maksimum praw przy minimum odpowiedzialności), odkładanie urodzenia dziecka na później, nie wiążą tych decyzji z tym, że przełożą się one na ich bezpieczeństwo ekonomiczne. A przecież, „by urosło, trzeba zasiać”! Młodzi ślepo wierzą w wszechpotęgę państwa, w to, że zapewni im ono bezpieczeństwo... Nie zapewni. Zapłatą za egoizm jest samotność.

– Posiadanie rzeczy prowadzi tylko do osamotnienia – nie miał wątpliwości żydowski teolog i filozof Abraham Joshua Heschel. – Jesteśmy samotni wśród ludzi, wśród rzeczy, wśród naszych własnych żądz. Religia nie jest „czymś, co człowiek robi ze swoją samotnością”. Religia jest tym, co człowiek robi z obecnością Boga. A duch Boży jest obecny zawsze, kiedy tylko chcemy Go przyjąć. To prawda, że w naszych czasach Bóg ukrywa swoje oblicze, ale ukrywa się, ponieważ Go unikamy. Pragnienie towarzystwa, które tak często sprawia, że błądzimy, i wtrąca nas w tarapaty, wskazuje na głęboką samotność będącą naszym cierpieniem. Jesteśmy samotni nawet wśród przyjaciół. Ta odrobina zrozumienia, jaką ma do zaoferowania istota ludzka, nie wystarcza, by zaspokoić naszą potrzebę empatii. Oczywiście widzą pianę, ale nie widzą wrzenia na dnie. W godzinie agonii jesteśmy sami. Takie właśnie poczucie osamotnienia podpowiada sercu, by szukało towarzystwa Boga. Tylko On zna motywy naszych działań; tylko Jemu można naprawdę zaufać. Ponieważ człowiek nie potrafi być sam, nieuleczalna, nieutulona samotność zmusza go do poszukiwania rzeczy jeszcze nie zdobytych, ludzi jeszcze nie poznanych. Człowiek często biegnie za ochłapem, by wkrótce popaść w niezadowolone i zrezygnować z wszelkiej fałszywej czy kiepskiej przyjaźni. W ślad za takim wycofaniem może pojawić się modlitwa.

Jak na lekarstwo

„Czy jesteśmy skazani na całkowitą samotność?” – pytał Benedykt

XVI w swej znakomitej encyklice „Spe salvi”. I od razu odpowiadał: „Modlący się nigdy nie jest samotny. Niezapomniany kardynał Nguyen Van Thuan, który spędził w więzieniu 13 lat, z czego 9 w izolacji, pozostawił nam cenną książkę »Modlitwy nadziei«. Tam, w sytuacji wydawałoby się totalnej desperacji, słuchanie Boga, możliwość mówienia do Niego dawały mu stać się dla ludzi całego świata świadkiem nadziei – tej wielkiej nadziei, która nie gaśnie nawet podczas nocy samotności. Jeśli nikt mnie już więcej nie słucha, Bóg mnie jeszcze słucha. Jeśli już nie mogę z nikim rozmawiać, nikogo wzywać, zawsze mogę mówić do Boga. Jeśli nie ma już nikogo, kto mógłby mi pomóc – tam, gdzie chodzi o potrzebę albo oczekiwanie, które przerastają ludzkie możliwości trwania w nadziei – On może mi pomóc” – pisał papież senior.

– Problem polega na tym, że żyjemy w świecie, w którym coraz bardziej osłabia się międzyludzkie relacje. Trzeba sobie jednak powiedzieć jasno, że nowe brytyjskie ministerstwo ds. samotności zostało powołane nie ze względów sentymentalnych, lecz dlatego, że osoby samotne są dla społeczeństwa obciążeniem finansowym – tak prezes Papieskiej Akademii Życia abp Vincenzo Pala skomentował decyzję premier May o utworzeniu nowego resortu. – Życie w pojedynkę jest droższe niż życie w rodzinie. Ale światu trudno zrozumieć, że warto być razem, że relacje są ważne. Świat, w którym relacje są kruche, jest światem niebezpiecznym dla wszystkich, a w szczególności dla najmniejszych, ubogich i osamotnionych.

Bóg określany w Biblii jako Ehad (słowo to oznacza nie tylko „jedynek”, ale i „samotny”) znalazł panaceum na doskwierającą człowiekowi pustkę. Podzielił się z ludźmi samym sobą. Dał Syna, który ofiarował swe ciało za życie świata (J 6,51). Jak aktualnie brzmią dziś słowa Jana Pawła II: „Jeśli czujesz się samotny, postaraj się odwiedzić kogoś, kto jest jeszcze bardziej samotny”.

– Wiesz dlaczego naprawdę robiłem co roku Lednicę? – rzucił kiedyś dominikanin o. Jan Góra. – Ludzie marzą, by ktoś w końcu zwrócił na nich uwagę. Potwornie boją się samotności. Boją się samotnie żyć, kochać, umierać. Dlatego na Lednicę chcemy przelamać tę koszmarną, paralizującą samotność i lęk przed odrzuceniem. Mówimy im: „Nie musisz mnie naśladować, nie musisz podzielać moich poglądów: idź po prostu obok mnie. To wystarczy. Nie bój się, nie musisz przy tym zrezygnować z siebie”. Zależy mi na tym, by młodzi dostrzegli innych, którzy idą obok nich, a przede wszystkim, by zobaczyli Jezusa, który towarzyszy im na każdym kroku i w każdej sytuacji. Nazywa ich przecież swoimi przyjaciółmi!

Marcin Jakimowicz (Gość Niedzielny)

GŁOS WOKÓŁ SPORTU

Bogdan Usowicz

☺ W ekstraklasie skandal. Do 80. minuty meczu w Gliwicach walczący o utrzymanie w ekstraklasie Piast prowadził z Górnikiem Zabrze 1:0. Spotkanie trzeba było jednak przerwać na skutek chuligańskich wyryków części kibiców. Pozostałe mecze 26 kolejki: Nieciecza – Wisła Płock 1:2, Zagłębie Lubin – Lechia 0:0, Śląsk Wrocław – Sandecja 0:0, Korona – Pogoń 0:0, Cracovia – Arka Gdynia 2:1, Legia – Lech 2:1 (także skandal z podyktowaniem nieuzasadnionego „karnego” dla Legii w końcówce), Jagiellonia – Wisła Kraków 2:0. Na czele tabeli pozostawała Jagiellonia.

☺ Polska zajęła 2 miejsce w drużynowym konkursie Pucharu Świata w skokach narciarskich w fińskim Lahti. Zwyciężyli Niemcy. W konkursie indywidualnym klasą dla siebie był Stoch, który wygrał konkurs i jest na najlepszej drodze do zdobycia „Kryształowej

kuli” za wygranie PŚ. 4 miejsce w Lahti zajął Kubacki. Pozostali Polacy – Kot 14 miejsce, Żyła 16, Hula 17, Wolny 26.

☺ Kszczot został halowym mistrzem świata w biegu na 800 m. Złoto dorzuciła sztafeta męska 4x400 (Zalewski, Omelko, Krawczuk i Krzewina), która nie tylko wygrała z Amerykanami, ale pobiła halowy rekord świata. Na 4 miejscu zakończyła rywalizację na 400 m Święty-Ersetic, a Bednarek z wynikiem 2,25 zajął 5 miejsce w skoku wzwyż. Medale, na MŚ w Birmingham zdobyli jeszcze Lisek (brąz w skoku o tyczce – 5,85) żeńska sztafeta 4x400 (srebro i rekord Polski) i na 1500 m Lewandowski (srebro). Biało-czerwoni zajęli na MŚ w Anglii 3 miejsce w tabeli medalowej.

☺ Sajnok zdobył złoty medal w kolarskim wieloboju w mistrzostwach świata na torze w holenderskim Apeldoorn. Polak wyprze-

dził reprezentanta gospodarzy van Schipa i Włocha Consoniego. Wierzę w to, że Bóg mi pomaga i czuwa nade mną – powiedział chwilę po zdobyciu złotego medalu Sajnok i dodał, że w przerwach pomiędzy kolejnymi wyścigami odmawiał różaniec.

☺ Żuk wygrała bieg na 12,5 km i sprint na 7,5 km, a w biegu na dochodzenie na 10 km była druga. Bilans polskiej 20-letniej juniorki podczas mistrzostw świata juniorek w biathlonie – 2 złote medale i 1 srebrny. Zawody odbywały się w estońskiej Otepäe.

☺ Piłkarze ręczni Orlen Wisły Płock zremisowali z Vardarem Skopje 31:31 w meczu ostatniej kolejki fazy grupowej Ligi Mistrzów. Wicemistrzowie Polski nie zdołali awansować do 1/8 finału. Sztuka ta udała się Vive. PGE Vive Kielce pokonało w ostatnim meczu Mieszkow Brześć 33:28 i zmierzy się z Rhein-Neckar Loewen w 1/8 finału Ligi Mistrzów. ☐

Jesteśmy napętnieni Duchem Świętym

143 EUROPEJSKA PIELGRZYMKA POLAKÓW DO LOURDES: 9-12 MAJA 2018ORGANIZOWANA PRZEZ
POLSKĄ MISJĘ KATOLICKĄ WE FRANCJI
2018
 160 lat
 Objawień w Lourdes

INFORMACJE I ZAPISY: - w parafiach polskich; - w biurze Polskiej Misji Katolickiej: 263 bis, rue St-Honoré - 75001 Paris; tel. 01 55 35 32 23; e-mail: pmk.france@gmail.com;

PROGRAM:**Środa – 9 maja:**

- **godz. 18³⁰** - Paryż - Msza św. w kościele polskim Wniebowzięcia NMP i błogosławieństwo pielgrzymów; - **godz. 20⁰⁰** - Wyjazd pielgrzymów z Cour de la Reine (przy placu Concorde).

Czwartek – 10 maja:

- **godz. 7³⁰** - Śniadanie w miejscu zamieszkania; - **9³⁰** - Msza św. Międzynarodowa (Basilique St Pie X); - **11⁰⁰ - 12⁰⁰** - Śladami Św. Bernadetty (dla dzieci) I grupa; - **13⁰⁰** - Obiad w miejscu zamieszkania; - **14⁰⁰ - 15⁰⁰** - kąpiele i czas wolny; **15³⁰ - 16³⁰** Adoracja i Spowiedź (Basilique Immaculée Conception); - **17⁰⁰ - 18⁰⁰** -

Procesja Eucharystyczna (Basilique St. Pie X); - **18³⁰ - 20⁰⁰** - Wieczór integracyjny (w Domu PMK Bellevue); - **20⁰⁰ - 21³⁰** - Kolacja w Domu PMK.

Piątek – 11 maja:

- **7¹⁵** - Śniadanie; **8³⁰** - Msza św. (Notre Dame du Rosaire); - **9⁴⁵** - Wyjazd do Grot Betharram lub wyjście do Le Pont d'Espagne (la route des cascades, le lac de Gaube, la vallée du Marcadau) lub kąpiele i czas wolny; - **12⁰⁰** - Obiad w miejscu zamieszkania; - **13⁰⁰ - 14⁰⁰** - Śladami św. Bernadetty (dla dzieci) II grupa; - **14⁰⁰ - 15⁰⁰** - Śladami św. Bernadetty (dla dorosłych); **14⁰⁰ - 15⁰⁰** - Spotkanie Ks. Biskupa z młodzieżą (Salle Mgr Schoepfer) - **14³⁰** -

15¹⁵ - Konferencja dla dzieci (Salle Mgr Choquet); - **15³⁰ - 16³⁰** - Droga Krzyżowa; - **19⁰⁰** - Kolacja w miejscu zamieszkania; - **21⁰⁰** - Procesja Maryjna.

Sobota – 12 maja:

- **6¹⁵** - Śniadanie; - **7³⁰ - 8¹⁵** - Msza św. w Grocie Objawień; - **8⁴⁵** - Pamiątkowe zdjęcie przed Bazyliką Różańcową; - **9³⁰ - 10⁰⁰** - Konferencja dla starszych (Cal Gerlier); - **9⁰⁰ - 10⁰⁰** - Śladami św. Bernadety (dla młodzieży) - I grupa; - **10³⁰ - 11³⁰** - Śladami św. Bernadety (dla młodzieży) - II grupa; - **12³⁰** - Obiad w miejscu zamieszkania; - **13⁰⁰** - Poświęcenie dewocjonalistów i czas wolny; - **14³⁰** - Wyjazd Pielgrzymów; - **23⁰⁰** - Przyjazd do Paryża.

Koszt udziału:

- Dorośli: autokar z Paryża + hotel z pełnym wyżywieniem + opłata pielgrzymkowa + bilety do Grotty Betharram - 275€; - Młodzież: autokar z Paryża + hotel z pełnym wyżywieniem + opłata pielgrzymkowa + bilety do Grotty Betharram - 185€; - Promocyjna oferta PMK - dla dzieci pierwszokomuniyjnych i rocznicowych oraz ich rodziców: - dziecko (autokar z Paryża + hotel z pełnym wyżywieniem + opłata pielgrzymkowa + bilety do Grotty Betharram - 120€, - jedno z rodziców/jako opiekun - autokar z Paryża + hotel z pełnym wyżywieniem + opłata pielgrzymkowa + bilety do Grotty Betharram - 190€).

Dla osób jadących do Lourdes własnym środkiem lokomocji - noclegi z pełnym wyżywieniem + opłata pielgrzymkowa - 177€)

Wpłaty można dokonywać gotówką, czekiem lub przelewem (czek na: Mission Catholique Polonaise - 263 bis, rue St-Honoré 75001 Paris) z dopiskiem „Pielgrzymka do Lourdes”; przelew na konto: Mission Catholique Polonaise - Crédit Mutuel, IBAN: FR76 1027 8060 3900 0619 5024 194 BIC: CMCIFR2A.

Wielkanoc w Domu Polskim w La Ferté sous Jouarre

Wielki Czwartek:

Msza św. Wieczery Pańskiej: 18.00; Kolacja: 19.30; Godzina święta: 21.00.

Wielki Piątek:

śniadanie: 8.30; obiad: 13.00; Droga Krzyżowa: 15.00; Liturgia Męki Pańskiej: 18.00; kolacja: 19.00.

Wielka Sobota:

śniadanie: 8.30; poświęcenie pokarmów: 11.00; obiad: 13.00; Liturgia Wigilii Paschalnej: 18.00; kolacja świąteczna (po zakończeniu Liturgii): ok. 20.00.

Niedziela Zmartwychwstania:

śniadanie wielkanocne: 9.00; Msza św.:

11.00; obiad świąteczny: 13.00; kolacja świąteczna: 18.30.

Podzięk Wielkanocny:

Śniadanie świąteczne: 9.00; Msza św.: 11.00; Obiad świąteczny: 13.00; Kolacja świąteczna: 18.30.

- **Pobyt w dzień zwykły** (nocleg + posiłki): 55 €; **Pobyt w dzień świąteczny** (nocleg + posiłki): 100 €.

31, rue d'Hugny
77260 La Ferté sous Jouarre;
T: 01 60 22 03 76; pmk.laferte@free.fr

Serdecznie Zapraszamy!

Pielgrzymka na Cypr

Mariola Kazmierczak

Jest to miejsce uświęcone obecnością Apostołów i ich uczniów, imiona których przekazały je Pismo Święte i tradycja.

W północno-wschodniej części wyspy (po tureckiej stronie) znajduje się Półwysp Karpas, na który dotarł niegdyś Apostoł Andrzej. Półwysp Karpas jest wyjątkowy z tego względu, że zachował się jako jeden z ostatnich, naturalnie dziewiczych regionów w rejonie Morza Śródziemnego. To tutaj znajduje się plaża Golden Beach, otoczona wysokimi złocistymi wydhami, gdzie mają swoje miejsca lęgowe, pozostające pod ochroną, żółwie morskie «Caretta Caretta». Nieopodal, na stromym brzegu morza, na samym niemal koniuszku półwyspu, wznosi się piętnastowieczna świątynia z klasztornym kompleksem Świętego Andrzeja (St. Andreas Monastery). Jest to jeden z najcenniejszych tutejszych zabytków. Według tradycji, kościół został zbudowany na miejscu, gdzie Święty Andrzej zatrzymał się na krótko przed swoją ostatnią podróżą do Palestyny. Według hagiografii, w miejscu, gdzie stanął, wytrysnęło źródło wody o leczniczych właściwościach. Uzdrowiająca woda z cudownego źródła zaczęła przyciągać tłumy wiernych. Jeszcze przed XII w. wzniesiony tu został ufortyfikowany klasztor. Z tego miejsca Izaak Komnen negocjował warunki swojego poddania się Ryszardowi Lwie Serce, który zdobył Cypr podczas wyprawy krzyżowej w 1191 r.

Miejsce to stało się jednym z najważniejszych celów pielgrzymek Kościoła prawosławnego. Zdevastowane podczas inwazji tureckiej w 1974 roku, zostało zamienione na koszary wojskowe. Dopiero dzięki akcji ONZ, miejsce to odremontowano i od 2003 roku mogą tu ponownie pielgrzymować cypryjscy Grecy.

Z kolei w mieście Larnaka, na południowo-wschodnim wybrzeżu, w części europejskiej, znajduje się bizantyjski kościół Świętego Łazarza Agios Lazaros, drugie ważne

miejsce kultu religijnego na wyspie. Dla Żydów, Święty Łazarz był bardzo niewygodnym świadkiem boskiej działalności Jezusa i próbowano go zgładzić. Dlatego schronił się na Cyprze i został jego pierwszym biskupem. Na biskupa miał go tu namaścić Święty Paweł. Święty Łazarz był szczególnie czczony od czasu swojej powtórnego śmierci. Jego grób otaczano wielkim kultem. Później jego relikwie zostały przeniesione z grobu pod otłazem do nawy głównej. Obecnie kości i czaszka Świętego Łazarza umieszczone są w pięknym srebrnym relikwiarzu.

Zaś Święty Paweł przybył na Cypr podczas swojej pierwszej wyprawy misyjnej, która przypadła na lata 45-49. Wraz z Barnabą i Janem Markiem, «głosząc słowo Boże», przeszedł przez całą południową Cypr, od Salamin aż po Pafos (DzA 13.1-13). To właśnie w Pafos, Szawet nawrócił «zdumionego nauką Pańską» prokonsula Pawła Sergiusza. W ten sposób, Cypr, który od 22 r. p.n.e. był prowincją Cesarstwa Rzymskiego, stał się pierwszym krajem zarządzanym przez chrześcijanina. Równie przyjaźnie został Święty Paweł przyjęty na Malcie przez namiestnika wyspy Publiusza. Na Malcie on i jego towarzysze doznali «niespotykanej serdeczności» i byli potraktowani z «wielkim szacunkiem». Bowiem działalność apostolska Świętego Pawła spotykała się wszędzie z przychylnością ze strony pogan, a z niechęcią ze strony Żydów.

Z kolei Święty Barnaba był z pochodzenia Cypryjczykiem i urodził się w Salaminie (Salamis) na wschodnim wybrzeżu, w żydowskiej rodzinie lewitów (dzisiaj w części tureckiej). W owym czasie było to najstarsze, największe i najwspanialsze miasto starożytnego Cypru. Rodzina wysłała go na studia teologiczne do Jerozolimy. Tam był świadkiem cudów dokonywanych przez Jezusa i

został jednym z Jego uczniów. Po Wniebowstąpieniu, młody Cypryjczyk stał się jedną z ważniejszych postaci rozwijającego się Kościoła w Jerozolimie. Towarzyszył Świętemu Pawłowi w jego wyprawach misyjnych. W czasie swojej drugiej wizyty na Cyprze w 75 roku Barnaba został aresztowany i uwięziony w salamińskiej synagodze. Jeszcze tej samej nocy miał być stamtąd wywleczone i ukamienowany przez Żydów jako bluźnierca. Tutaj, w okolicach Salamin znajduje się jego grób, oddalony o około 100 metrów od klasztornej kościoła Apostolos Varnavas z XVIII w., zamienionego obecnie na muzeum ikon. Szczątki Świętego Barnaby złożone są w podziemiu wolnostojącej kamiennej kaplicy. Prowadzą do nich strome schody. Ale tuż obok wysokiego sarkofagu, pokrytego sukmem z wizerunkiem Świętego, tureccy gospodarze bez czci pozostawili w nieładzie sprzęty służące do sprzątnia.

Innym bardzo ciekawym miejscem w europejskiej części Cypru jest klasztor Świętej Tekli, uczennicy i towarzyszy podróży Świętego Pawła. Klasztor ufundowany przez Świętą Helenę w górzystym terenie jest czynny do dnia dzisiejszego w miejscowości Mospifliti, w regionie Larnaki. Tryska tu cudowne źródło, a także błotko, polecane w chorobach skóry. Święta Tekla mimo sprzeciwu rodziców złożyła ślubę czystości i przyjęła chrzest z rąk Pawłowych, w czasie jego pierwszej podróży po Azji Mniejszej. Towarzyszyła mu później ustępując, tak jak to czyniły wcześniej pobożne niewiasty wobec Chrystusa. Najprawdopodobniej, towarzyszyła mu również na Cyprze. Po męczeńskiej śmierci Pawła, Św. Tekla miała udać się do Antiochii, gdzie poniosła śmierć. Jest ona uważana za «pierwszą męczennicę» Kościoła, podobnie jak pierwszym męczennikiem stał się Św. Szczepan. Dzisiaj z Europy nie można polecieć samolotem bezpośrednio na Północny Cypr, uznany tylko przez trzy kraje na świecie i to na ich terenie należy się przesiąść do innego samolotu. Wyznam, że to dość dziwne uczucie pielgrzymować do nielegalityjnego kraju. □

Larnaka - kościół św. Łazarza

Klasztor Apostoła Andrzeja

Dziewicza plaża Golden Beach

Pielgrzymka do Rzymu: 4 - 10 czerwca 2018

Obchodząc 40-lecie wyboru św. Jana Pawła II na Stolicę Piotrową, PMK zaprasza Rodaków do udziału w Pielgrzymce do Rzymu. Wdzięczność za odzyskanie Niepodległości Ojczyzny złożymy na ołtarzu przy grobie Papieża-Polaka w Bazylice św. Piotra.

Program: zwiedzanie starożytności rzymskich, nawiedzenie czterech bazylik papieskich, katakumb oraz miejsc związanych z historią Ojczyzny i świętych Rodaków, śródowa audyencja generalna, niedzielna modlitwa «Anioł Pański» na Placu św. Piotra.

Wyłot z Paryża (Charles de Gaulle) - 4 czerwca g. 11⁰⁰. Powrót na Charles de Gaulle - 10.6., g. 17³⁵. Lecimy włoskimi liniami lotniczymi Alitalia. W Rzymie zamieszkamy w Domu Polskim św. Jana-Pawła II.

Koszt: 700€ - obejmuje: przeloty, transfery, wstępy i trzy posiłki dziennie. Przy zgłoszeniu podajemy: nazwisko, imię (imiona), datę urodzenia, adres, telefon, e-mail oraz optacamy wpisowe: 350€ (gotówką, przelewem, bądź czekiem wystawionym na: «Aumônerie Polonaise» CCP 2334369 N Paris), z dopiskiem na odwrocie czeku: «Pielgrzymka do Rzymu».

Zapisy do 25 marca 2018. Pielgrzymkę prowadzi ks. prał. Krystian Gawron, wicerektor PMK.

Kontakt: ks. dr Krystian Gawron, 11, rue Jules Guesde 92130 Issy-les-Moulineaux,
T. 01 46 45 79 79; 06 27 96 36 40;
e-mail: sempol.paris@gmail.com

Przywracanie pamięci...

ciąg dalszy ze str. 5

W programowych dokumentach przedwojennych ruchów i organizacji zajmujących się formacją społeczną, często pojawiały się sformułowanie „Idei Chrystusowej”, „Idei Katolickiej”, jako wymarzonej formuły organizacji społeczeństwa, które swoje podstawy państwowe opiera na ewangelicznych wartościach. Często w swoich wypowiedziach używał tych pojęć wspomniany już kard. August Hlond. Prymas przypomniał tę walkę o ideę chrystusową w jednym z ostatnich listów pasterskich przed wybuchem II wojny światowej: „Otóż w odrodzonej Polsce, mimo ludzkich błędów i grzechów, wielbiliśmy i czciliśmy Boga i chcemy Mu coraz wierniej służyć.

Odparliśmy bezbożniczy komunizm od granic Rzeczypospolitej i nie pozwoliliśmy, by się w polskim życiu pod błędnymi hasłami kultury niechrześcijańskiej zagnieździł. Wyrastamy z bezbożnictwa, wolnomyślicielstwa, pozytywizmu. Leczymy się starannie z laicyzmu, materializmu, obojętności religijnej. Bronimy się skutecznie przed sąsiedzkim neopogaństwem, mimo że się do nas zakradło w owczej skórce słowiańskich podań i obrzędów. Coraz jawniej, coraz oficjalnie, coraz szczerzej oprzyjmy życie polskie na zasadach chrześcijańskich i na Bożym prawie. Duchem Chrystusowym krzepimy się na wewnętrzny wzrost i powodzenie, a na zewnątrz nie hołdujemy zasadom gwałtu i przemocy, nie czyhamy na bezbronnych sąsiadów, wyznajemy hasło braterskiej współpracy ludów, chcemy promieniować naokoło siebie nie błąskawicami najazdu, lecz światłami kultury chrześcijańskiej” (...).

Podczas uroczystości odsłonięcia pomnika Ciepłińskiego w centrum Rzeszowa 17 listopada 2013 r. ks. inf. Józef Sondej, wówczas prawie 100-letni kapłan, kapelan AK, kolega szkolny

straconych członków IV Zarządu WiN, w trakcie homilii podczas Mszy św. powiedział m.in.: „Prezes Łukasz Ciepłiński to niezwykła postać. To człowiek święty (...). To był człowiek, który codziennie klękał, modlił się, który przyjaźnił się z kapelanami Armii Krajowej: ks. Michałem Szternalem i ks. Józefem Czyżem, u których bywał bardzo często i z którymi szedł nieraz do kościoła, trzymając pod pachą wielki modlitewnik. To człowiek, który pozostawił po sobie – rzecz niezwykłą – grypsy z więzienia.

W tych grypsach wychodzi, jakim był człowiekiem. Jak wielkim był czcicielem Matki Najświętszej, jak bardzo kochał Pana Boga i jak wierzył w Opatrzność Bożą. Te listy, kierowane do żony i później do synka Andrzejka, właśnie świadczą o tym. Nie dziwi mnie więc to, że – jak przed chwilą dowiedziałem się – w Warszawie wszczęte są kroki, ażeby na podstawie jego życia, grypsów, wypowiedzi, wszcząć proces wyniesienia go na ołtarze. Bo to człowiek naprawdę święty, człowiek, który potrafił żyć wiarą, żyć Panem Bogiem i nigdy nie załamywać się”.

Prezes IV Zarządu Zrzeszenia Wolność i Niezawisłość przed śmiercią potknął medalik z wizerunkiem Matki Najświętszej, żeby kiedyś jego bliscy mogli odnaleźć jego grób. Wraz z innymi bohaterami powojennego podziemia niepodległościowego został zamordowany 1 marca 1951 r. przez bezpiekę, strzałem w tył głowy. Komunistyczni oprawcy nigdy jednak go nie pokonali. Wierzył, że kiedyś Polska odzyska godność. My wierzymy, że dzieje się to na naszych oczach. □

(opr. ks. dr Alexandre Pietrzyk i ks. Tomasz Sokół)

Powyższy tekst opracowanego artykułu pochodzi z nr 1(g) /2018 Kwartalnika „Wyklęci”, jego autorem jest o. Jarosław Wąsowicz SDB.

W maju każdego roku - w ramach Święta MB Królowej Polski i Konstytucji 3 Maja, obchodzimy także Dzień Polonii, Polaków za Granicą (2.V) oraz Dzień Flagi Rzeczypospolitej Polskiej.

Wspólnie obchodzimy majowe święta

Stowarzyszenie Obrońców Krzyża w Paryżu, przy współpracy ze Stowarzyszeniem Polskich Kombatantów - Koło Paryż, Federacji Polonii Francuskiej, pojęło inicjatywę wspólną, ogólnopolonijną organizację majowych uroczystości w Paryżu (5 i 6 V: sobota - niedziela).

Do organizowania tych obchodów zaprosiliśmy Ambasadę RP, Instytut Polski w Paryżu, Polską Misję Katolicką. Zapraszamy również do wzięcia w nich udziału wszystkie polonijne organizacje, stowarzyszenia i zespoły z całej Francji.

Zgłoszenia prosimy przesyłać na adres: Association des Defenseurs de La Croix - 221, rue de Belleville, 75019 Paris lub mailem: [\[paryz@hotmail.fr\]\(mailto:paryz@hotmail.fr\). Kontakt tel. 06 12 19 79 13 \(Maria Jolanta Dzwigała\). Można także kontaktować się z prezesem Federacji Polonii Francuskiej - Stanisławem Aloszko \(strona internetowa Federacji\). Zgłoszenia prosimy przesyłać do 30 marca.](mailto:stow.obroncowkrzyza-</p>
</div>
<div data-bbox=)

Na Paryskie uroczystości zostali zaproszeni goście z Senatu RP, Urzędu Rady Ministrów, Ministerstwa Spraw Zagranicznych, Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa

Narodowego, Wspólnoty Polskiej, Episkopatu Polski oraz z Biura Prezydenta RP. W chwili obecnej opracowywany jest już ramowy program uroczystości, szczegóły będziemy ustalać wspólnie z organizacjami biorącymi w nich udział. □

*W imieniu organizatorów
Maria Jolanta Dzwigała
prezes Stow. Obrońców Krzyża*

Pielgrzymka do Sainte-Anne-d'Auray

W tym roku nieco później, niż poprzednio, odbyła się II Polonijna Pielgrzymka do Sanktuarium św. Anny w Auray.

Umiejsce to stało się celem naszych corocznych pielgrzymek.

Tak jak poprzednio, nasza Wspólnota z Rennes na pielgrzymkę wyruszyła w godzinach porannych. Po przybyciu do granic miasta, odmawiając różaniec wyruszyliśmy pieszo do Sanktuarium Patronki Bretanii. Na miejscu, przy porannej kawie, przywitaliśmy się

z pielgrzymami z innych wspólnot, m.in. z Coueron, Quimper, Brestu, Vannes oraz z siostrami ze Zgromadzenia Augustianek od Miłosierdzia Jezusa z Pont L'Abbé. Cieszy fakt że w tym roku było nas więcej, że przyjeżdżają wciąż liczniejsze grupy naszych rodaków. Cieszy świadomość, że to co zostało zapoczątkowane w tamtym roku znajduje przychylną

innych. Z wieloma rodakami spotkaliśmy się ponownie. To znak, że chcą chociaż raz w roku uczestniczyć we wspólnej modlitwie i medytacji. Ze chcą zawierzyć św. Annie siebie, swoje rodziny, swoich przyjaciół, swoje życie.

W godzinach popołudniowych udaliśmy się procesyjnie do Sanktuarium, aby wziąć udział w Mszy św. Przed jej rozpoczęciem

Spotkanie opłatkowo-noworoczne w Rennes

Nasza Wspólnota z Rennes po raz kolejny zorganizowała spotkanie opłatkowo-noworoczne. Odbyło się ono w sali parafialnej przy kościele Saint Jean-Marie Vianney w Rennes.

Spotkanie rozpoczęliśmy od podzielenia się opłatkiem i życzenia sobie zyczeń.

Każdy z uczestników przyniósł ze sobą przygotowane potrawy. W międzyczasie zorganizowaliśmy konkursy dla dzieci i dorosłych.

duszpasterz naszej Wspólnoty ks. Kamil Iwanowski wraz z ojcem Janem Szpilką postugiwali wszystkim potrzebującym w sakramencie pokuty, a Siostra Gabriela Bidusze ze Zgromadzenia Augustianek z Rennes zadbała o wszystkie szczegóły dotyczące przygotowania do Eucharystii. Mszy św. przewodniczył proboszcz parafii w Coueron ks. Sławomir Wojciechowski, wraz z nim koncelebrowali ojciec Jan Szpilka, który wygłosił homilię oraz ks. Rafał Legucki z diecezji Warszawsko-praskiej - pracujący obecnie w diecezji Quimper et Léon w Bretanii, księży z

międzynarodowego Centrum Ewangelizacji „Marianum” z Carlsbergu - Jacek Herma i Ireneusz Kopacz, którzy na codzien sprawują postugę duszpasterską w Niemczech oraz - oczywiście - ks Kamil Iwanowski.

Po Mszy św., były wikariusz Sanktuarium, obecnie proboszcz parafii w Lorient, przybliżył nam historię związaną z powstaniem tego miejsca. Następnie wszyscy zgromadzeni udali się by wspólnie spożyć posiłek oraz spędzić czas na rozmowie.

W późniejszych godzinach dotarł do

nas jeszcze ks. Adam Galikowski, pracujący na co dzień w Loctudy.

Pod wieczór rozstaliśmy się, aby udać się w drogę powrotną.

Dziękujemy wszystkim naszym Rodakom za to, że mogliśmy wspólnie spędzić ten dzień. Niech to spotkanie ze św. Anną umocni nas duchowo, tak abyśmy trwali przy Chrystusie i owocniej oczekiwali na kolejne przyjście naszego Zbawiciela. Byśmy za pośrednictwem Św. Anny byli lepiej przygotowani na Jego ostateczne przyjście. □

Ania Gronkiewicz

Na naszym spotkaniu zgromadziło się wielu rodaków oraz francuskich przyjaciół. Czas szybko upłynął w świątecznej atmosferze, przy wspólnym śpiewaniu kolęd i spożywaniu świątecznych potraw.

W tym dniu świętowaliśmy także 40 urodziny naszego duszpasterza ks. Kamila Iwanowskiego, któremu z tego miejsca,

jeszcze raz życzymy wielu łask Bożych oraz niestabnącego daru Ducha w trudnej kaptiańskiej postudze.

Dziękujemy wszystkim, którzy uczestniczyli w tym spotkaniu i chcieli wspólnie z nami spędzić czas w świątecznej atmosferze. □

Ania Gronkiewicz

KLUB GAZETY POLSKIEJ W PARYŻU ZAPRASZA

na spotkania z publicystą, dziennikarzem, reporterem,
specjalistą od służb specjalnych oraz spraw wschodnich

- red. Witoldem Gadowskim -

- 24 marca - w sobotę - o godz. 18⁰⁰
do Domu Kombatanta w Paryżu - 20, rue Legendre.

- 25 marca - w niedzielę - o godz. 17⁰⁰
w Kaplicy Matki Bożej z Bellevillu, 3 rue Rampal - Paryż 19.

Tematem spotkania będzie „Sytuacja polityczna Polski na tle ostatnich wydarzeń w Europie i na świecie”.

Prosimy o wcześniejsze zgłoszenie zamiaru uczestniczenia w spotkaniu: - email: paryskiklubgp@gmail.com; tel. 06 95 03 34 12.
Mile widziana partycypacja w kosztach spotkania.

Serdecznie zapraszamy!

PSYCHOLOG-TERAPEUTA: TEL. 01 45 88 58 60

udziela pomocy w przypadku:
problemów życiowych, depresji, ciężkich chorób, żałoby...
Poradnictwo legalne

Niedroga francusko-polska firma pogrzebowa

POMPES FUNEBRES POLONIA ASSISTANCE INTERNATIONALE
przewożenie ciała do Polski • pogrzeby na terenie całej Francji 24/24
Koszty trumny (lub urny) i transport do Polski od 2200 € TTC

Tel. 02 31 85 23 66 – mówimy po polsku
(tłumaczenie i załatwianie formalności w urzędach)

Tel. 02 31 78 25 93 – mówimy po francusku

Fax 02 31 34 98 93 | e-mail: josefa.bazincourt@gmx.fr

- NAPRAWA KOMPUTERÓW, INSTALOWANIE PROGRAMÓW, WYMIANA PODZESPOŁÓW. T. 06 98 42 59 75

PRZEWOZY ZAGRANICZNE Polska-Niemcy-Belgia-Francja

Damian

+33 652 821 547

Kazimierz

+48 500 640 988

Wjazdy co tydzień (z Jasła)

Odbieramy i dostarczamy paczki na terenie woj. Podkarpackiego,
Małopolskiego, Śląskiego, Opolskiego i Dolnośląskiego

MASZ PROBLEM Z HAZARDEM?

Może anonimowi hazardziści pomogą?
Każdy miting AH otwarty.

W każdy poniedziałek o godz. 19

Salka przy kościele Św. Genowefy w Paryżu
(18, rue Claude Lorrain, metro Exelmans)

Grupy rodzinne Al-Anon

Nadzieja dla krewnych i przyjaciół alkoholików

Al-Anon jest wspólnotą kobiet i mężczyzn, na życie których wpływa picie alkoholu członka rodziny lub bliskiej osoby. Krewni oraz przyjaciele mogą wiele uczynić, aby pomóc zarówno sobie jak i osobie mającej problem z alkoholem.

Spotkania odbywają się w każdy wtorek o godzinie 20
(w salce obok kościoła polskiego NMP w Paryżu – metro: Concorde)

Grupa Alateen spotyka się w drugi i ostatni wtorek każdego miesiąca o **godz. 20**

Anonimowość jest podstawowa zasada Al-Anon. Czekamy na Ciebie!

T. 06 67 30 89 95; 06 28 74 23 63

Centrum Stomatologiczne Dentylis Boulogne

DENTYLIS
www.dentylis.fr

76 av. Edouard Vaillant
92100 Boulogne Billancourt
Linia metra nr 9,
stacja: Marcel Sembat
(wyjście: rue Rieux)

Akceptujemy CMU, AME,
Stawki wg cennika Sécurité Sociale,
Stosujemy zasadę Tiers payant
(karta vitale).

Współpracujemy z większością mutuelles.
Konsultacje: od Pn - do Pt, 9.00 - 19.30

01.41.13.45.05
boulogne@dentylis.fr

Mówimy po polsku

Masz problem z piciem?

Może Anonimowi Alkoholicy pomogą!

Wykaz mityngów AA w Paryżu:

Niedziele godz. 17.00:

3, rue Rampal (kod: 9172), 75019 Paris, M° Belleville/;

Wtorki godz. 19.30:

18, rue Claude Lorrain; 75016 Paris, M° Exelmans/;

Środy godz. 19.30:

20, rue Legendre (2 piętro), 75017 Paris, M° Villiers/;

Zapraszamy do zgłaszania kandydatur

„Wybitny Polak we Francji”

Rozpoczyna się kolejna edycja konkursu „Wybitny Polak we Francji” – 2018.

Konkurs jest inicjatywą Fundacji Polskiego Coda Promocyjnego „Teraz

Polska”. Jej celem jest zaprezentowanie osób, które poprzez swoją działalność i

zaangażowanie przyczyniają się do propagowania pozytywnego wizerunku Polski i Polaków na świecie, a także przybliżenie sylwetek tych osób, które, często znane i szanowane na emigracji, pozostają anonimowe dla Polaków w Kraju.

Tytuł „Wybitnego Polaka” jest przyznawany w 5 kategoriach: biznes, kultura, nauka, osobowość oraz „Młody Polak”.

W Konkursie udział mogą wziąć polscy obywatele oraz osoby polskiego pochodzenia, mieszkający we Francji, osoby aktywnie działające w swojej lokalnej społeczności, z sukcesami podejmujące się integracji Polonii z mieszkańcami Francji. Laureaci edycji francuskiej są automatycznie nominowanymi w edycji światowej.

Kandydatów mogą zgłaszać organizacje, instytucje, stowarzyszenia, związki polonijne we Francji oraz osoby prywatne.

Termin składania kandydatur upływa 15 kwietnia 2018.

Do zgłoszenia kandydata niezbędne jest wypełnienie i przesłanie kompletu dokumentów: – formularza zgłoszenia z podpisami osób rekomendujących, – życiorysu z uzasadnieniem zgłoszenia, – zgoda kandydata na udział w konkursie, – oświadczenie kandydata o wyrażeniu zgody na wykorzystanie danych osobowych.

Po ocenie formalnej zgłoszenie zostanie przekazane ono do Komisji Ekspertów – Kapituły Konkursu we Francji.

Szczegółowe informacje, regulaminy i konieczne formularze znajdziecie Państwo na oficjalnej stronie internetowej Konkursu: <http://wybitnypolak.pl>; W przypadku dodatkowych pytań lub pomocy, prosimy o kontakt elektroniczny: konkurswybitnypolakwefrancji@gmail.com

Laureatów tegorocznej edycji konkursu we Francji poznamy 15 maja 2018r.

Komitet Organizacyjny Konkursu Wybitny Polak we Francji

DÉMÉNAGEMENT - TRANSPORT - AUTOLAWETA PRZEPROWADZKI, - WYWÓZ GRUZU
Tel. 06 30 40 49 49

TRANSPORT:
- wywóz gruzu, - dowóz materiałów, - przeprowadzki.
Tel. 06 98 58 86 36

Wynajmę mieszkanie!
Wynajmę mieszkanie F-3. - Tel. 06 95 31 22 20.

Dr Danuta Baranowicz-Schouker
chirurgien- dentiste
33, rue Poissonnière – 75002 Paris, M° Bonne Nouvelle
tél. 01 42 33 60 31; 06 20 25 08 15
- CMU dzieci i dorośli; (mówimy po polsku)

– TŁUMACZENIA –

Stanisław Bocianowski – dr Prawa
– Tłumacz Przysięgły przy Sądzie Apelacyjnym w Wersalu i Sądzie Kasacyjnym w Paryżu.

105 bis, Bd de Grenelle, 75015 Paryż
Tel/fax : 01 43 06 00 70, 06 17 98 60 20, e-mail: bocianowski@sfr.fr

Wszelaka pomoc prawna w administracji francuskiej.

Edyta - T. 06 22 72 26 68;
e-mail: edyta-anne@hotmail.fr

DENTYSTKA POLSKA DLA DZIECI i DOROSŁYCH
Dr Mariola Tuliszkiewicz

01 42 33 30 58; 06 43 98 83 66
45, rue du Caire – 75002 Paris

Akceptuję CMU AME

jeżeli Ty, albo Twój bliski ma problem-przyjdź!!

POLSKOJEZYCZNA GRUPA AA "U BILLA I DR. BOBA"

ANONIMOWI ALKOHOLICY

wszystkie spotkania otwarte

środa godzina-19.30

20, rue Legendre 75-017 PARYŻ metro VILLIERS linia 2 i 3

GŁOS
KATOLICKI
VOIX CATHOLIQUE

Tygodnik polski za granicą
(Hebdomadaire de l'emigration polonaise)

N° 11 (2716): 18.3.2018

Commission paritaire N°: 0520 G 86630;

ISSN: 1279-953X

Cena (Prix au n°): 1,55 €

Wydawca (Editeur): Polska Misja Katolicka we Francji (La Mission Catholique Polonaise en France)

Adres (Adresse): 263 bis, rue Saint-Honoré, 75001 Paris. Tél.: 01 55 35 32 28; 01 55 35 32 31, 01 42 96 23 29.

E-mail: vkate@club-internet.fr, vkate@sfr.fr | www.glos-katolicki.eu

CCP 12 777 08 U Paris; CCP 19 180 05 U Paris.

Dyrektor Publikacji (Directeur de la Publication): Ks. Bogdan Brzyś – Recteur MCP.

Redaktor (Rédacteur): Paweł Osikowski; Zespół (Rédaction): ks. Tomasz Sokół.

Druk (Imprimerie): INDICA – 2, rue du 19 mars 1962 – 28630 Le Coudray; tel. 02 37 88 18 81.

Abonnement (Abonement): 1 rok (1 an) – 56,60 €; pół roku (6 mois): 30,30 €.

Redakcja nie zwraca materiałów nie zamówionych, zastrzega sobie prawo dokonywania skrótów i nie odpowiada za treść ogłoszeń.

Numer złożony do druku (soumis à l'impression): 7.3.2018

Inf. o prenumeracie na str. 3

Association Pomost-Passerelle

AIDE AUX POLONAIS VIVANT DANS L'IMMIGRATION

Biuro Socjalne

Stowarzyszenia Pomost-Passerelle prowadzi Biuro socjalne, znajdujące się w pomieszczeniach Parafii Wniebowzięcia NMP w Paryżu, przy Polskiej Misji Katolickiej - 263 bis, rue Saint Honoré.

Biuro czynne jest w czwartki, w godzinach od 9.00 do 13.00.

Jego celem jest pomoc w uregulowaniu sytuacji prawnej, rodzinnej i bytowej oraz reintegracja społeczna zgłaszających się osób. Udzielana pomoc skierowana jest do osób, które znalazły się w ciężkiej sytuacji życiowej na emigracji, głównie bezdomnych oraz uzależnionych. □

TRWAM PROGRAM

19 - 25 marca 2018

PONIEDZIAŁEK 19 MARCA

8⁰⁰ Informacje dnia 8¹⁵ Wieś to też Polska 9²⁵ Słowo Życia 9⁴⁰ Tydzień z Ziemi Św. 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵ Rozmowy niedok. 11²⁵ Felieton 11³⁵ Film 11⁵⁰ Retrospekcja 11⁵⁵ Św. na każdy dzień 12⁰⁰ Anioł Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Dok. 13⁰⁰ Reportaż 13¹⁵ Św. na każdy dzień 13²⁰ Koncert życzeń 14¹⁰ Film 15³⁰ Dok. 15⁴⁰ Dok. 15⁵⁰ Ma się rozumieć 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Sanktuaria polskie 16³⁰ Zew natury 16⁵⁵ Reportaż 17³⁰ Reportaż 17⁵⁵ 40 dni z Duchem Św. 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedok. 19²⁵ Św. na każdy dzień 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski pkt. widzenia

WTOREK 20 MARCA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Polski pkt. widzenia 8³⁵ Słowo Życia 8⁴⁰ Reportaż 9¹⁰ Dok. 9⁵⁵ Św. na każdy dzień 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵ Jak my to widzimy 10⁴⁵ Zew natury 11⁰⁵ Mocni w wierze 11³⁵ Felieton 11⁴⁵ Młodzi Świata 12⁰⁰ Anioł Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Dok. 13⁰⁵ Dok. 14⁰⁰ Film 14⁵⁰ Dok. 15⁵⁰ Ma się rozumieć 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Jestem mamą 16³⁰ Kalejdoskop Młodych 16⁵⁰ Express Studencki 17⁰⁰ Rozrywka 17¹⁰ Rozrywka 17³⁰ Reportaż 17⁵⁵ 40 dni z Duchem Św. 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedok. 19²⁵ Św. na każdy dzień 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski pkt. widzenia

ŚRODA 21 MARCA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Polski pkt. widzenia 8⁴⁰ Słowo Życia 8⁴⁵ Dla dzieci 9⁰⁰ Kalejdoskop Młodych 9²⁰ Express Studencki 9²⁵ Sanktuaria polskie 9⁴⁵ Św. na każdy dzień 9⁵⁰ Film

10⁰⁰ Audycja Generalna 11⁰⁰ Dok. 11²⁵ Felieton 11⁴⁰ Rozrywka 12⁰⁰ Anioł Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Dok. 13⁰⁰ Dok. 13⁴⁰ Dok. 14⁰⁰ Dok. 15⁴⁰ Dok. 15⁵⁰ Ma się rozumieć 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Na zdrowie 16³⁰ Dok. 17⁰⁰ Reportaż 17⁵⁵ 40 dni z Duchem Św. 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedok. 19²⁵ Św. na każdy dzień 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski pkt. widzenia

CZWARTEK 22 MARCA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Polski pkt. widzenia 8⁴⁰ Słowo Życia 8⁴⁵ Dla dzieci 9⁰⁰ Na zdrowie 9²⁵ Dok. 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵ Rozmowy niedok. 11²⁵ Felieton 11³⁵ Przyroda i ludzie 12⁰⁰ Anioł Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Reportaż 13²⁰ Dok. 13⁴⁰ Dok. 14⁰⁰ Film 15⁴⁰ Dok. 15⁵⁰ Ma się rozumieć 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Rozrywka 16³⁵ Przegląd Źródła 16⁴⁰ Grunt to droga 16⁵⁵ Przegląd Niedzieli 17⁰⁰ Dok. 17²⁵ Św. na każdy dzień 17³⁰ Reportaż 17⁵⁵ 40 dni z Duchem Św. 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedok. 19²⁵ Św. na każdy dzień 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski pkt. widzenia

PIĄTEK 23 MARCA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Polski pkt. widzenia 8⁴⁰ Słowo Życia 8⁴⁵ Dla dzieci 9¹⁰ Rozrywka 9³⁵ Św. na każdy dzień 9⁴⁵ Duc in altum 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵ Rozmowy niedok. 11²⁵ Felieton 11³⁵ Dok. 12⁰⁰ Anioł Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Teatr 13³⁵ Dok. 13⁵⁵ Św. na każdy dzień 14⁰⁰ Film 14⁵⁵ Słowo Życia 15⁰⁰ Koronka 15²⁰ Mocni w wierze 15⁵⁰ Ma się rozumieć 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Siódmy sakrament 16³⁵ Dok. 17⁰⁰ Reportaż 17³⁰

Reportaż 17⁵⁵ 40 dni z Duchem Św. 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Westerplatte Młodych 18⁵⁵ Przegląd Niedzieli 19⁰⁰ Warto zauważyć 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski pkt. widzenia

SOBOTA 24 MARCA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Westerplatte Młodych 8⁵⁵ Słowo Życia 9⁰⁰ Uniwersytet Biblijny 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵ Felieton 10³⁰ Św. na każdy dzień 10³⁵ Polski pkt. widzenia 11⁰⁰ Dla dzieci 12⁰⁰ Anioł Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Warto zauważyć 12⁵⁰ Film 13²⁰ Siódmy sakrament 13⁴⁵ Felieton 13⁵⁵ Św. na każdy dzień 14⁰⁰ Film 15³⁰ Wierzę w Boga 15⁴⁵ Spotkania z ekologią 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Dok. 17⁰⁰ Z PE 17³⁰ Reportaż 17⁵⁵ 40 dni z Duchem Św. 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedok. 19²⁵ Przegląd Niedzieli 19³⁰ Katecheza 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski pkt. widzenia

NIEDZIELA PALMOWA 25 MARCA

8⁰⁵ Polski pkt. widzenia 8²⁵ Św. na każdy dzień 8³⁰ Z PE 9⁰⁰ Felieton 9¹⁰ Dla dzieci 9¹⁵ Katecheza 9³⁰ Dok. 9⁴⁰ Aktywna zima 10⁰⁰ Niedziela Palmowa Watykan 12⁰⁰ Anioł Pański 12²⁰ Wieś to też Polska 13³⁰ Dok. 14¹⁰ Dok. 15⁰⁵ Na Palmową Niedzielę 15³⁰ Reportaż 15⁴⁵ Reportaż 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Koncert życzeń 17⁰⁰ Gorzkie Żale 17³⁰ Reportaż 17⁵⁵ 40 dni z Duchem Św. 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedok. 19²⁵ Retrospekcja 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Film. □

TV Trwam: ul. Św. Józefa 23/35; 87-100 Toruń

POLVOD

TYLKO POLSKIE FILMY

Legalnie i bezpłatnie na www.polvod.pl

UBEZPIECZENIA PO POLSKU

Grażyna Lubicz Fernandes

SwissLife

tel. 01 39 64 38 36; 06 73 47 94 20 • fax: 01 34 17 43 51 e-mail: grazyna.fernandes.ag@swisslife.fr

BP 27 - 14, Résidence du Lac – 95880 Enghien Les Bains (północne przedmieście Paryża).

KOMPLETNA OBSŁUGA KLIENTA PO POLSKU

Numer pośrednika ubezpieczeń: 07 007 704, w rejestrze ORIAS – www.orias.fr; Instancja kontroli ACP

TVP
POLONIA

PROGRAM TV

19 – 25 marca 2018

PONIEDZIAŁEK 19 MARCA
6⁵⁰ Nad Niemnem – magazyn 7¹⁰
Dlaczego? Po co? Jak? – magazyn 7²⁵
Supetkowe ABC – magazyn 7⁵⁵ Pyta-
nie na śniadanie 11²⁵ Kulturalni PL –
magazyn 12²⁰ Racja stanu 12⁵⁰ Wiado-
mości 13⁰⁰ Krótka historia – felieton 13¹⁰
Barwy szczęścia – serial 13⁴⁵ Dziew-
czyny ze Lwowa – serial 14⁴⁰ Oczy w oczy
15¹⁵ Sprawiedliwi wśród Nas – dokum-
ent 15⁴⁵ Wiadomości 15⁵⁵ Korona
królów – telenowela 16²⁵ 1200 Muzeów
– reportaż 16⁵⁵ Supetkowe ABC – maga-
zyn 17²⁰ Krótka historia – felieton 17³⁰
Teleexpress 17⁵⁵ Niedziela z... 18⁴⁰ Pod
Tatrami 18⁵⁵ Barwy szczęścia – serial 19²⁵
Nad Niemnem – magazyn 19⁴⁵ Dobra-
nocka 20⁰⁰ Wiadomości 20³⁰ Pogoda 20³⁵
Sport 20⁴⁵ O mnie się nie martw – serial
21⁴⁵ Polonia 24 22⁰⁵ Rozmowa Polonii
22²⁰ Halo Polonia – magazyn 23¹⁵ Prze-
rwana Misja – dokument 0¹⁵ Wiadomości
0⁴⁵ Sport 0⁵⁵ Korona królów – telenowela
1²⁵ Dlaczego? Po co? Jak? – magazyn 1⁴⁵
Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

WTOREK 20 MARCA
7⁰⁵ Pozyteczni.pl – magazyn 7³⁵ Dla dzieci
7⁵⁵ Pytanie na śniadanie 11²⁵ Polonia 24
11⁴⁵ Rozmowa Polonii 12⁰⁰ Halo Polonia
– magazyn 12⁵⁰ Wiadomości 13⁰⁰ Krótka
historia – felieton 13¹⁰ Barwy szczęścia
– serial 13⁴⁵ Syzyfowe prace – serial 14⁴⁵
Przerwana Misja – dokument 15⁴⁵ Wiado-
mości 15⁵⁵ Korona królów – telenowela
16²⁵ Sonda z 16⁵⁵ Dla dzieci 17¹⁰ Przy-
jaciele lasu – reportaż 17²⁰ Krótka histo-
ria – felieton 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Szla-
kiem Kolberga – reportaż 18²⁵ Program
wojskowy 18⁵⁵ Barwy szczęścia – serial
19²⁵ Magazyn z Wysp 19⁴⁵ Dobranocka
20⁰⁰ Wiadomości 20³⁰ Pogoda 20³⁵ Sport
20⁴⁵ Ojciec Mateusz – serial 21⁴⁵ Polonia
24 22⁰⁵ Rozmowa Polonii 22²⁰ Halo Polo-
nia – magazyn 23¹⁰ Warto rozmawiać 0¹⁵
Wiadomości 0⁴⁵ Sport 0⁵⁵ Korona królów
– telenowela 1²⁵ Baw się słowami – maga-
zyn 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

ŚRODA 21 MARCA
7⁰⁰ Program ekumeniczny 7²⁵ Program
muzyczny 7⁵⁵ Pytanie na śniadanie 11²⁵
Polonia 24 11⁴⁵ Rozmowa Polonii 12⁰⁰

Halo Polonia – magazyn 12⁵⁰ Wiadomości
13⁰⁰ Krótka historia – felieton 13¹⁰ Barwy
szczęścia – serial 13⁴⁵ O mnie się nie
martw – serial 14³⁵ Warto rozmawiać 15²⁵
Rzecz Polska – dokument 15⁴⁵ Wiado-
mości 15⁵⁵ Korona królów – telenowela 16²⁵
Astronarium – magazyn 16⁵⁵ Program
muzyczny 17²⁰ Krótka historia – felieton
17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Studio Raban 18²⁵
Wschód – magazyn 18⁵⁵ Barwy szczę-
ścia – serial 19²⁵ Wilnoteka – maga-
zyn 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości
20³⁰ Pogoda 20³⁵ Sport 20⁴⁵ Strażacy
– serial 21⁴⁵ Polonia 24 22⁰⁵ Rozmowa
Polonii 22²⁰ Halo Polonia – magazyn
23⁰⁵ Błękitna Armia 1917 – dokument 0¹⁵
Wiadomości 0⁴⁵ Sport 0⁵⁵ Korona królów
– telenowela 1²⁵ Baw się słowami – maga-
zyn 1⁴⁰ Podwodne ABC – magazyn 1⁴⁵
Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

CZWARTEK 22 MARCA
7⁰⁰ Wschód – magazyn 7³⁰ Magazyn 7⁵⁵
Pytanie na śniadanie 11²⁵ Polonia 24
11⁴⁵ Rozmowa Polonii 12⁰⁰ Halo Polonia
– magazyn 12⁵⁰ Wiadomości 13⁰⁰ Krótka
historia – felieton 13¹⁰ Barwy szczęścia
– serial 13⁴⁵ M jak miłość – serial 14⁴⁰
Strażacy – serial 15³⁰ Pod Tatrami 15⁴⁵
Wiadomości 15⁵⁵ Korona królów – tele-
nowela 16²⁵ Jak to działa – magazyn 16⁵⁵
Magazyn 17¹⁰ Podwodne ABC – maga-
zyn 17²⁰ Krótka historia – felieton 17³⁰
Teleexpress 17⁵⁵ Było nie minęło 18²⁵
Racja stanu 18⁵⁵ Barwy szczęścia – serial
19²⁵ Magazyn z Ameryki 19⁴⁵ Dobra-
nocka 20⁰⁰ Wiadomości 20³⁰ Pogoda 20³⁵
Sport 20⁴⁵ Miasto skarbów – serial 21³⁵
Portrety niepodległości – felieton 21⁴⁵
Polonia 24 22⁰⁵ Rozmowa Polonii 22²⁰
Halo Polonia – magazyn 23¹⁰ Sprawie-
dliwi wśród Nas – dokument 23⁴⁰ Maga-
zyn śledczy Anity Gargas 0¹⁵ Wiado-
mości 0⁴⁵ Sport 0⁵⁵ Korona królów – tele-
nowela 1²⁵ Magazyn 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰
Wiadomości

PIĄTEK 23 MARCA
6⁵⁵ Magazyn śledczy Anity Gargas 7²⁵
Domisie – dla dzieci 7⁵⁵ Pytanie na śnia-
danie 11²⁵ Polonia 24 11⁴⁵ Rozmowa
Polonii 12⁰⁰ Halo Polonia – magazyn 12⁵⁰
Wiadomości 13⁰⁰ Krótka historia – felie-

ton 13¹⁰ Na sygnale – serial 13⁴⁵ M jak
miłość – serial 14⁴⁰ Przysiań – serial
15³⁰ Portrety niepodległości – felieton
15⁴⁰ Wilnoteka – magazyn 16⁰⁰ Błękitna
Armia 1917 – dokument 17¹⁰ Baw się
słowami – magazyn 17²⁰ Krótka historia
– felieton 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Okrasa
łame przepisy – magazyn 18²⁵ Kwar-
tet – magazyn 18⁵⁵ Na sygnale – serial
19²⁵ Wolny Ekran – magazyn 19⁴⁵ Dobra-
nocka 20⁰⁰ Wiadomości 20³⁰ Pogoda 20³⁵
Sport 20⁴⁵ Na dobre i na złe – serial 21⁴⁵
Polonia 24 22⁰⁵ Halo Polonia – maga-
zyn 22⁴⁵ Kocham Cię Polsko! – rozrywka
0¹⁵ Wiadomości 0⁴⁵ Sport 0⁵⁰ Magazyn
z Ameryki 1¹⁵ Domisie 1⁴⁵ Dobranocka
2⁰⁰ Wiadomości

SOBOTA 24 MARCA
7⁵⁵ Pytanie na śniadanie 10⁵⁵ Polonia
24 11¹⁵ Halo Polonia – magazyn 11⁵⁰
Okrasa łame przepisy – magazyn 12²⁰
Ojciec Mateusz – serial 13¹⁵ Na dobre
i na złe – serial 14¹⁰ Kocham Cię Polsko!
15⁴⁰ Wolny Ekran – magazyn 16⁰⁰ Kultu-
ralni PL – magazyn 17⁰⁰ Słownik polsko@
polski 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ M jak miłość
– serial 18⁵⁰ Program rozrywkowy 19⁴⁵
Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20³⁰
Pogoda 20³⁵ Sport 20⁴⁵ Historia Roja
czyli w ziemi lepiej słyszeć – serial 21⁴⁰
Wielki test 23¹⁵ Program rozrywkowy
23⁴⁰ Słownik polsko@polski 0¹⁵ Wiado-
mości 0⁴⁵ Sport 0⁵⁰ M jak miłość – serial
1⁴⁵ Dobranocka 3⁰⁰ Wiadomości

NIEDZIELA PALMOWA 25 MARCA
7³⁰ Magazyn z Wysp 7⁵⁵ Pytanie na śnia-
danie 10²⁵ Ziarno – magazyn 10⁵⁵ Msza
Święta 13⁰⁵ Baw się słowami(2) – maga-
zyn 14²⁰ Turystyczna Jazda – reportaż
14⁴⁰ Dom – serial 16³⁰ Rodzinka.pl(2)
– serial 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ M jak
miłość – serial 18⁵⁰ Oczy w oczy 19²⁵
Baw się słowami – magazyn 19⁴⁰ Dobra-
nocka 20⁰⁰ Wiadomości 20³⁰ Pogoda 20³⁵
Sport 20⁴⁵ Dziewczyny ze Lwowa – serial
21⁴⁰ Życie jako śmiertelna choroba prze-
noszona drogą płciową – dramat 23²⁵
Program rozrywkowy 23⁴⁵ Zakochaj się
w Polsce – magazyn 0¹⁵ Wiadomości 0⁴⁵
Sport 0⁵⁰ M jak miłość – serial 1⁴⁵ Dobra-
nocka 2⁰⁰ Wiadomości. □

Idzie w końcu wiosna!

